

Ikt. sz.: FFB-40/18-7/2016.

FFB-7/2016. sz. ülés
(FFB-44/2014–2018. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Fenntartható fejlődés bizottságának**
2016. május 30-án, hétfőn 8 óra 38 perckor
az Országház főemelet 37. számú tanácstermében
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása; a napirendi javaslat elfogadása</i>	5
<i>Tájékoztatás a vegyianyag-politika és a kémiai biztonság emberi egészséggel és mezőgazdasággal kapcsolatos aktuális kérdéseiről Magyarországon</i>	5
<i>Szalkai Gábor tájékoztatója</i>	5
<i>Dr. Biró Krisztina előadása</i>	10
<i>Prof. Dr. Darvas Béla előadása</i>	14
<i>Simon Gergely előadása</i>	18
<i>Kökény Attila tájékoztatója</i>	22
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	24
<i>Szalkai Gábor válasza</i>	25
<i>Szalkai Gábor kiegészítő válaszai</i>	29
<i>A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény módosításáról szóló T/10530. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)</i>	31
<i>Dr. Rácz András szóbeli kiegészítése</i>	31
<i>A glyphosate-ra és a glyphosate-tűrő növényekre vonatkozó nemzeti tárgyalási álláspont és intézkedési terv kialakításáról szóló H/10758. számú határozati javaslat (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)</i>	34
<i>A neonikotinoid rovarölő szerekre kért magyarországi derogációs kérelem visszavonásáról szóló H/10759. számú határozati javaslat (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)</i>	35
<i>Egyebek</i>	35
<i>Az ülés berekesztése</i>	35

Napirendi javaslat

1. Tájékoztatás a vegyianyag-politika és a kémiai biztonság emberi egészséggel és mezőgazdasággal kapcsolatos aktuális kérdéseiről Magyarországon
Tájékoztatást ad:
a Földművelésügyi Minisztérium képviselője
az Emberi Erőforrások Minisztériuma képviselője
Prof. dr. Darvas Béla, a GMO-Kerekasztal vezetője
Simon Gergely, a Greenpeace Magyarország regionális vegyianyag-szakértője
Kökény Attila biogazda
2. A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/10530. szám)
(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)
(Kijelölt bizottság)
3. A glyphosate-ra és a glyphosate-tűrő növényekre vonatkozó nemzeti tárgyalási álláspont és intézkedési terv kialakításáról szóló határozati javaslat (H/10758. szám)
(Sallai R. Benedek (LMP) képviselő önálló indítványa)
(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)
4. A neonikotinoid rovarölő szerekre kért magyarországi derogációs kérelem visszavonásáról szóló határozati javaslat (H/10759. szám)
(Sallai R. Benedek (LMP) képviselő önálló indítványa)
(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)
5. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Bencsik János (Fidesz), a bizottság alelnöke

Dr. Turi-Kovács Béla (Fidesz), a bizottság alelnöke
Bartos Mónika (Fidesz)
Manninger Jenő (Fidesz)
Varga Gábor (Fidesz)
Heringes Anita (MSZP)

Helyettesítési megbízást adott

Simonka György (Fidesz) Bartos Mónikának (Fidesz)
Dankó Béla (Fidesz) Bencsik Jánosnak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Hatvani Szabolcs, a bizottság munkatársa

Meghívottak

Szalkai Gábor főosztályvezető-helyettes (Földművelésügyi
Minisztérium)
Dr. Biró Krisztina osztályvezető (Emberi Erőforrások Minisztériuma)
Prof. dr. Darvas Béla elnök (GMO-Kerekasztal)
Simon Gergely, a Greenpeace Magyarország regionális vegyianyag-
szakértője
Kökény Attila biogazda
Dr. Rácz András helyettes államtitkár (Földművelésügyi
Minisztérium)

Megjelentek

Harangozó Gábor István országgyűlési képviselő (MSZP)
Görög Róbert referens (Földművelésügyi Minisztérium)

(Az ülés kezdetének időpontja: 8 óra 38 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása; a napirendi javaslat elfogadása

BENCSIK JÁNOS (Fidesz), a bizottság alelnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok mindenkinek! Köszöntöm a bizottság tagjait, meghívott vendégeinket, előadóinkat, a sajtó képviselőit.

Megállapítom, hogy a bizottsági ülésünk határozatképes. Simonka György képviselő urat helyettesíti Bartos Mónika, Dankó Béla képviselő urat pedig személyemben helyettesítem. Megállapítom, hogy 4 jelen lévő képviselővel, 2 helyettesítéssel a bizottsági ülésünk határozatképes.

A napirend tekintetében a következő javaslatot fogalmazta meg elnök úr. Az első napirendi pontunk tájékoztatás a vegyianyag-politika és a kémiai biztonság emberi egészséggel és mezőgazdasággal kapcsolatos aktuális kérdéseiről Magyarországon. A második napirendi pont a hulladékról szóló 2012. évi törvény módosításáról szóló törvényjavaslat megvitatása. A harmadik napirendi pont a glyphosate-ra és a glyphosate-tűrő növényekre vonatkozó nemzeti tárgyalási álláspont és intézkedési terv kialakításáról szóló határozati javaslat, amely Sallai Róbert Benedek képviselő úr önálló indítványaként került előterjesztésre. A negyedik napirendi pont a neonikotinoid rovarölő szerekre kért magyarországi derogációs kérelem visszavonásáról szóló határozati javaslat, ugyancsak Sallai Róbert Benedek képviselő úr önálló indítványaként. Ötödik napirendi pontunk pedig az egyebek. Az elnök úr is meg fog érkezni menetközben. Még a nyári szabadságolás előtt ezekről a kérdésekről tudunk egyeztetni.

Tisztelettel kérdezem képviselőtársaimat, hogy a napirenddel kapcsolatosan van-e valakinek észrevétele, kérdése, hozzászólási szándéka. *(Senki sem jelentkezik.)* Ilyet nem látok. A mai ülésünk napirendjét szavazásra teszem fel. Aki egyetért a napirend elfogadásával, az kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy 7 igen szavazattal a bizottság a napirendet elfogadta.

Tájékoztatás a vegyianyag-politika és a kémiai biztonság emberi egészséggel és mezőgazdasággal kapcsolatos aktuális kérdéseiről Magyarországon

Az első napirendi pontunk keretében tájékoztatást hallgatunk meg a vegyianyag-politika és a kémiai biztonság emberi egészséggel és mezőgazdasággal kapcsolatos aktuális kérdéseiről. Tisztelettel köszöntöm előzetesen felkért és egyeztetett előadóinkat. A Földművelésügyi Minisztérium képviselőit, Szalkai Gábor főosztályvezető-helyettes urat és Görög Róbert növényvédelmi referenst. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma részéről dr. Biró Krisztina osztályvezetőt, a GMO-Kerekasztal képviselőjében Darvas Béla professzor urat, aki elnököli a kerekasztalt, s a Greenpeace Magyarország részéről Simon Gergely vegyianyag-szakértőt; Kökény Attila biogazdát. Tisztelettel kérném az előadókat minisztériumonként, illetve képviselt szervezetenként, hogy igyekezzünk beleférni a 10-15 perces keretidőbe annak érdekében, hogy utána még tudjunk egy kis vitát, szakmai beszélgetést is lefolytatni. Házelnök úr elvárása szerint 11 órára be kell fejeznünk a mai bizottsági ülést, hiszen plenáris ülés veszi majd kezdetét. A Földművelésügyi Minisztérium előadójaé a szó.

Szalkai Gábor tájékoztatója

SZALKAI GÁBOR (Földművelésügyi Minisztérium): Köszönöm szépen. Jó reggelt kívánok, szeretettel köszöntök mindenkit. Szalkai Gábor vagyok, az

Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztály helyettes vezetője, és nagyon röviden, megígérve, hogy tartani fogom az időt, néhány gondolatban ismertetném a minisztérium álláspontját a növényvédelemről, növényvédőszer-engedélyezésről, és természetesen a glyphosate és a neonikotinoid típusú növényvédőszer-hatóanyaggal kapcsolatos álláspontunkról.

Magyarország Kormánya 2013-ban fogadta el az élelmiszerlánc-biztonsági stratégiát, melynek küldetése az élelmiszerlánc-biztonság javításával mindannyiunk, azaz az ember és a társadalom védelme, amit elsősorban az egészség és a gazdaság védelmén keresztül tervezünk elérni. A stratégia jövőképe, hogy mindenkor egészséges, kiváló minőségű és biztonságos élelmiszertermékek legyenek elérhetőek, a termelés hosszú távú fenntartása mellett, ezek előállítása, kereskedelme, felhasználása vagy fogyasztása során a társadalom magas fokú tudatosságot és felelősséget tanúsítson.

Magyarországnak, mint tradicionális mezőgazdasági országnak, a mezőgazdasági tevékenységek közül egyik kiemelt részterülete a növényvédelem. A növényvédő szerek alkalmazása a növénytermesztés biztonsága érdekében elengedhetetlenül szükséges. A növényvédelemnek viszont nem az egyetlen, sőt még csak nem is a legfontosabb eszköze a növényvédő szerek védekezés.

Az integrált növényvédelem korában a növényvédelmi lehetőségek széles eszköztárának alkalmazásával, az összes lehetséges védekezési mód okszerű kombinálásával kell megvédenünk növényeinket a károsítók károsításától. A kémiai eredetű növényvédő szereket pedig csak a legszükségesebb esetben és minimális mértékben alkalmazzuk. Az élelmiszer-biztonság a talajnál, illetve a növénynél, növényi terméknel kezdődik, ezért a növényvédő mérnökök, növényorvosok szerepe az élelmiszerláncban meghatározó.

A Földművelésügyi Minisztérium részéről kiemelten fontosnak tartjuk az elővigyázatosság elvének alkalmazását. Magyarországon a 1107/2009/EK rendelet - ami a növényvédő szerek, hatóanyagok uniós engedélyezésével foglalkozik - nem növényvédő szer hatóanyagokat, hanem növényvédő szerek jól meghatározott alkalmazásait engedélyezzük, amelyek egyike sem okozhat ártalmas hatást az ember és a környezet egészségére.

A glyphosate hatóanyagot tartalmazó növényvédő szerek újraengedélyezése szigorúan meghatározott kockázatértékelés alapján, úgynevezett zonális rendszerben, egységes elvek szerint történik. Magyarország mind értékelőként, mind véleményezőként részt vesz ezekben az értékelésekben, melyre a jelenleg engedélyezett készítmények újraengedélyezését vagy visszavonását alapozzuk.

A rendelkezésre álló vizsgálatok és értékelések alapján Németország mint jelentéstevő tagállam, nem javasolta a glyphosate osztályozását rákkeltőként. Nem tekinti a hatóanyagot hormonális károsítónak sem. Valamennyi eddig engedélyezett vagy felülvizsgált hatóanyagnál - így ennél is - az EU és az EFSA szigorú eljárását alkalmazták, mely alapján az elmúlt időszakban számos növényvédő szer hatóanyag-engedélyének visszavonására került sor, vagy a meghosszabbítását nem fogadta el az Európai Bizottság.

A növényvédő szerek engedélyezése során továbbra is csak a megalapozott tudományos eljárásokat tartjuk mérvadónak, mivel csak így lehet megbízható döntéseket hozni. Az Európai Parlament által tárgyalt pontok tekintetében véleményünk szerint jórészt készítmények engedélyezésére vonatkozik a határozat. Amennyiben a hatóanyag jóváhagyását követően vagy a megújítás során az EFSA nem talál olyan aggodalomra adó okot, mely miatt a hatóanyagot tartalmazó készítmények felhasználását európai uniós szinten korlátozni szükséges, nem támogatjuk a közösségi szintű korlátozást.

A felhasználásbeli korlátozásokról a szakmai indokokat figyelembe véve a tagállamoknak saját hatáskörben szükséges meghozniuk a döntést. Az Európai Parlament határozatának a készítmények felhasználására vonatkozó pontjait a fentiek figyelembevételével megfontolandónak tartjuk.

A közparkokban, a játszótéren, a kertekben, illetve az ezek közelében történő felhasználás betiltásával kapcsolatban Magyarországon már most is szigorú előírások vannak érvényben, amelyek a glyphosate-tartalmú növényvédő szerek engedély-okirataiban megtalálhatók. Közterületen a permetezés megfelelő védőfelszerelés használatával kizárólag az éjszakai időszakban végezhető, évente maximálisan két alkalommal. Játszóterek, bölcsődék, óvodák és iskolák területén a kezelés nem megengedett. A készítményt közterületen csak növényorvos szakirányító felügyeletével lehet kijuttatni. A közterületeken történő felhasználásról, a kezeléssel az érintett lakosságot a helyben szokásos módon kötelezően tájékoztatni kell, és fel kell hívni a figyelmet a kezeléssel járó közegészségügyi előírások betartására.

Napjaink növénytermesztése, növényvédelme és környezetünk megóvásának igénye együttesen megköveteli, hogy a termés védelmére irányuló tevékenységünkhöz minél kevesebb növényvédő szert használjunk fel. Ehhez megfelelő eszköz az integrált növényvédelem, amely csak alapos biológiai és diagnosztikai ismeretekkel rendelkező szakemberek bevonásával valósítható meg.

Hazánkban a növényvédelmi tevékenységről szóló 43/2010. (IV. 23.) FVM-rendelet írja elő, hogy csak növényorvos által felírt növényorvosi vény kiállításával lehet I. forgalmi kategóriájú növényvédő szert vásárolni, felhasználni. A vény kiállításához a termelőnek és a növényorvosnak minimum egy vegetációs időszakra szóló szerződéssel kell rendelkeznie.

A növényorvos a növényvédő szer felhasználására vonatkozóan szaktanácsot ad, a termelő számára így rendelkezésre áll a megfelelő szakértelem a betakarításig. A fentiek együtt jelentős előrelépést jelentenek az okszerű növényvédelem irányába, a fenntartható gazdálkodás célját szolgálják. Hosszú távon az egyes hatóanyagokkal szembeni fellépésnél nagyobb hatással vannak környezetünk megóvására is.

Az integrált növényvédelem széles körű alkalmazása a minisztérium számára kiemelt fontosságú. A glyphosate-felhasználás helyett, a talajművelés előnyeinek és hátrányainak meghatározásakor fontos a holisztikus megközelítés. A gyomok elleni mechanikai - talajműveléssel történő - védekezéshez szükséges gyakoribb talajművelés a talaj szerkezetére kedvezőtlen hatást is gyakorolhat bizonyos esetekben. A talajművelés csak az egyéves gyomok ellen jelent megoldást, az évelő gyomok ellen nem, sőt az évelő gyomok szaporító képleteit bizonyos esetekben fel is szaporíthatjuk egy nem szakszerűen és okszerűen végrehajtott mechanikai védekezéssel.

A glyphosate hatóanyag - azon túl, hogy a hagyományos mezőgazdaság által széles körben használt gyomirtó - alapját képezi a legelterjedtebb genetikailag módosított herbicid-toleráns növények termesztéstechnológiájának is. Az ilyen GM-technológia Magyarországon tiltott, Európában sem elterjedt, ezért a glyphosate kivonása az európai GM- termesztésre gyakorolt hatás szempontjából értelmetlen, a hagyományos mezőgazdaság szempontjából viszont kifejezetten káros hatású lehet. Hazánk Alaptörvényben is rögzített GMO-mentességéhez a továbbiakban is ragaszkodunk, és fent kívánjuk tartani.

A glyphosate hatóanyagú totális gyomirtó szerek Magyarországon igen széles körben felhasznált készítmények. Szántóföldi és kertészeti kultúrákban mint totális gyomirtó szerek a növényvédelmi technológiában nélkülözhetetlen szerepet töltenek be. Mint általános állományszárító készítmények, kukoricában, napraforgóban, szójában és repcében segítenek a gazdaságos termesztés fenntartásában.

Az Európai Parlament betakarítás előtti állományszárításra - szakszóval: deszikkálásra - vonatkozó pontjával kapcsolatban azt tudom elmondani, hogy a kukorica és a kalászos gabonafélék esetében megfontolandónak tartjuk ezekben a kultúrákban a korlátozás bevezetését vagy fenntartását

A készítmény felhasználása tarlókezelésre, kiskultúrában, közterületen és erdészeti felhasználásra nélkülözhetetlen. Alternatív megoldások hiányában a parlagfű elleni növényvédőszeres védekezés kül- és belterületen egyaránt problémás lehet. A védekezés hatékony eszközének hiányában a parlagfű elleni védekezés sikertelensége fokozott közegészségügyi kockázatot jelent a lakosság számára, melynek további kihatása közegészségügyi szempontból előre nem prognosztizálható.

Az Európai Bizottság által felterjesztett rendelkezésekben a tagállamok számára előírt - az élőlények biológiai sokféleségére vonatkozó - rendelkezést Magyarország támogatta, és a nemzeti szintű engedélyezés és újraengedélyezés során figyelembe veszi.

Az Európai Bizottság azon javaslatát, hogy a glyphosate hatóanyag jóváhagyásakor minden tagállamra kötelező kockázatkezelési elveket, intézkedést állapítson meg, az FM nem támogatja. Álláspontunk szerint az esetleges korlátozást a tagállamoknak saját hatáskörben, a nemzeti szintű engedélyezés vagy engedélymegújítás során szükséges elvégezniük.

A glyphosate hormonháztartást károsító tulajdonságaira vonatkozóan egyetértünk a Bizottság javaslatával, miszerint a kérelmezőnek 2016. augusztus 1-ig megerősítő információkat szükséges benyújtaniuk. Felmerült a gyanú, hogy a glyphosate hatóanyagú készítményekben használt egyik adalékanyag, a polietoxilált zsíramin, toxikológiai tulajdonságai aggodalomra adnak okot. Az Európai Bizottság jelenleg is dolgozik egy listán, amelyen azok a növényvédő szerekben felhasznált adalékanyagok szerepelnének, amelyek betiltását fontolják. A segédanyagokra vonatkozó tiltólista hiányában szükségesnek tartjuk az intézkedés meghozatalát, ezért ebben a kérdésben is támogatjuk a Bizottság javaslatát.

Glyphosate-ügyben ennyit szerettem volna mondani, és még körülbelül egy olyan 4-5 percben a neonikotinoidot is folytatnám, és akkor a vita megindítását megkezdhetjük.

A neonikotinoid kérdésében mindenképpen azzal kell kezdeni, hogy Magyarország az Európai Unió egyik legnagyobb méztermelő országa, a fajlagos méhsűrűség hazánkban a legnagyobb, és a méhcsaládok száma folyamatosan nő. 2015-ben több mint 1 millió 100 ezer méhcsaládot tartottak nyilván Magyarországon, és a populációsűrűség 11 család/km² felett van.

A magyar méhészet a mezőgazdaság bruttó termelési értékének 1 százalékát, az állattenyésztésnek mintegy 3 százalékát teszi ki. A méhészeti ágazat a 2015-ös adatok alapján több mint 21 ezer család megélhetéséhez nyújt kiegészítő vagy fő jövedelemforrást, így közvetve hozzájárul a vidék népességmegtartó képességéhez. A méhészetek ezen túlmenően létfontosságú szerepet töltenek be az ökológiai egyensúly fenntartásában, és kiváló minőségű méhészeti termékekkel látják el hazánkat, valamint az EU és a világ összes országát. Ennek megfelelően a minisztérium kiemelt figyelmet szentel a méhek és egyéb beporzók védelmének biztosítása érdekében.

A neonikotinoid hatóanyagú növényvédő szerek az engedélyezésük óta eltelt másfél évtizedben rendeltetésszerű használat, vagyis szabályosan végrehajtott vetőmagcsávázás és vetés mellett nem okoztak méhpusztulást Magyarországon.

Csávázással - mikor növényvédő szert viszünk fel a vetőmag felületére vetés előtt - a hagyományos permetezéshez vagy a vetéssel egy menetben történő sorkezeléséhez képest minimálisra csökkenthető a felhasznált növényvédőszer-hatóanyag és növényvédő szer mennyisége is, így a környezeti terhelés is csökken.

Az Európai Bizottság 2013 decemberétől korlátozta három neonikotinoid típusú hatóanyag - klotianidin, tiametoxám és imidakloprid - felhasználását, ugyanis az Európai Élelmiszer-biztonsági Hatóság megállapításai szerint a rendelkezésre álló vizsgálatok alapján a neonikotinoid csávázószeres formában történő felhasználása következtében jelentős kockázatot jelent a méhekre. Az óvatosság elve alapján további vizsgálatok szükségesek a hatóanyagcsoport értékelésének lezárásához, tisztázandó, hogy a növényvédő szerek a növényeken keresztül esetleg hatást gyakorolhatnak a méhekre.

Az adott csávázószeresekkel kapcsolatos aggodalmakat a Science című folyóiratban megjelenő két cikk alapozta meg, amelyek a hatóanyagok által okozott poszméhkirálynők számának csökkenését, illetve koordinációs zavarokat írtak le. Az említett vizsgálatok azonban nem a valós gyakorlati felhasználást modellezték, hanem annál jelentősen nagyobb dózisban alkalmazott kitettséget vizsgáltak, laboratóriumi körülmények között.

A hatóanyagokat az Európai Unióban nem tiltották be, hanem bizonyos felhasználásokat függesztették fel további vizsgálatok elvégzéséig és az európai szintű végleges döntés meghozataláig. Ezen hatóanyagok bizonyos kultúrákban és időszakokban, például őszi búza csávázásában, vagy gyümölcsösben virágzást követően továbbra is Európa-szerte engedélyezettek.

Magyarország végrehajtotta az EU korlátozott felhasználásra vonatkozó döntését, és két éven keresztül nem adott ki semmilyen engedélyt e szerek korlátozás alá eső használatára, így napraforgó, repce és kukorica csávázására sem. Ezzel szemben több EU-tagállam már a korlátozások elrendelése után szükséghelyzeti engedélyt adott ki, így a környezetvédelemben élen járó Finnország, Dánia is. Előttünk már az említettekén túl Észtország, Bulgária és az egyik legerősebb növényvédőszer-engedélyező szakhatósággal rendelkező Egyesült Királyság is kiadta a szükséghelyzeti növényvédőszer-felhasználási engedélyt őszi káposztarepce csávázására.

A vállalt kétéves moratórium elteltével semmilyen olyan új információ nem látott napvilágot, amely szerint a korlátozásnak köszönhetően javult volna a méhegészségügyi helyzet.

Ezzel szemben a korlátozások egyetlen látványos hatása az volt, hogy jelentősen megnőtt az állománykezelésre használt talajfertőtlenítő szerek forgalma Magyarországon. 2012-ben 1,6 millió kilogramm felhasználása történt, 2013-ban 1,4, míg 2014-ben a korlátozás után ez 3,6 millió kilogrammra nőtt. A talajfertőtlenítő készítmények forgalmában másfél millió kilogrammal nőtt meg az elmúlt, vizsgált időszak alatt. És ami igazán aggodalomra ad okot, az a klór-phyritos hatóanyagú talajfertőtlenítő szerek felhasználásának növekedése, amely közel háromszorosára nőtt a felfüggesztés utáni években.

A kétéves korlátozásoknak idézőjeles eredményeit látva a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal mint növényvédő szerek engedélyezéséért felelős hatóság Magyarországon, hasonlóan jó néhány más európai uniós hatósághoz, úgy döntött, hogy szükséghelyzeti engedélyt ad ki, rendkívül behatárolt területeken, a hatóanyagok csávázással történő alkalmazására, kizárólag vetőmagtermesztő, vetőmag-előállító területeken. A kiadott engedélyek 32 000 hektárra szólnak. Bejelentési kötelezettség vonatkozik a csávázással kezelt vetőmagok elvetésére. A vetés megtörtént 10040 hektáron, 9985 hektár kukorica és 55 hektár napraforgóvetőmag-előállító területen történt meg neonikotinoid hatóanyagú növényvédő szerrel csávázott vetőmag elvetése, amely területek pontosan beazonosíthatók, hatósági bejelentést követően került sor ezekre a vetésekre.

Ez a kukorica- és napraforgó-kultúrák területének kevesebb, mint 0,1 százaléka. Gyakorlatilag kizárható, hogy a csávázások méhpusztulást okozzanak, hiszen ez nem történt meg akkor sem, amikor a szereket több százezer hektáron használták. Természetesen én itt az engedélyokiratnak megfelelő, szabályos felhasználásra gondolok. A hatóság - a NÉBIH - az elővigyázatosság elve mentén és a tapasztalatok alapján döntött, amikor a 2 éves moratórium után nagyon korlátozott területen újra lehetővé tette azon hatóanyagok használatát, melyek kivonása sem a termelők, sem a méhészek számára nem járt pozitív következményekkel.

A méhészek és a termelők közös érdeke az egészséges virágzó növényállomány, melyhez a korszerű kémiai módszerek alkalmazása is hozzátartozik; a méhegészségügyi kockázatok lehetőség szerinti minimalizálása a cél. A hatóság ezt szem előtt tartva kizárólag olyan engedélyeket ad ki, amelyek előírásainak betartása során a kezelések következtében a méhek nem károsodhatnak.

A szabálytalan használatból adódó méhmérgezések esetén eljárás indul, és bizonyítottság esetén bírság kiszabására, valamint kártérítésre kerül sor. A vetések helyét - ahogy már említettem - a termelők kötelesek bejelenteni, és a hatóság ellenőrizni és szankcionálni fogja az esetlegesen előforduló nem megfelelő növényvédőszer-használatot, legrosszabb esetben a méhpusztulást. A hatóság szorosan együttműködik az Országos Magyar Méhészeti Egyesülettel is, és a vetések elvégzését követően folyamatosan tájékoztatjuk az OMME-t a területek helyszínéről.

A Földművelésügyi Minisztérium és a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal mint a növényvédő szer engedélyezésért felelős nemzeti hatóság továbbra is csak megalapozott tudományos vizsgálatok és ellenőrzések - beleértve a saját központi laboratóriumi ellenőrzéseket is - alapján dönt a növényvédő szerek engedélyezéséről, betiltásáról felfüggesztéséről, így biztosítva a felhasználók, a környezet és a fogyasztók biztonságát.

Elkötelezettek vagyunk a magyar emberek egészségének védelme, a környezeti károk csökkentése és a teljes magyar agrárium érdekeinek képviselése iránt, amibe beletartoznak a termelők, a méhészek és maguk a méhek is.

Elnézést, ha egy kicsit hosszabbra nyúltam. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen Szalkai Gábor főosztályvezető-helyettes úr tájékoztatóját. Dr. Biró Krisztina osztályvezető asszony következik az Emberi Erőforrások Minisztériuma részéről. Hogyha lehetséges, akkor a kormányzat számára rendelkezésére álló mintegy 30 perces időkeret figyelembevételével a megmaradt 10 percbe próbáljuk belesűríteni a minisztérium álláspontjának ismertetését. Köszönöm szépen.

Dr. Biró Krisztina előadása

DR. BIRÓ KRISZTINA osztályvezető (Emberi Erőforrások Minisztériuma): Köszönöm szépen a szót. Megígérem, hogy rövid leszek, részben azért is, mert főosztályvezető-helyettes úr már sok mindent érintett a felszólalásában.

Szeretnék röviden egy harmadik csoportról beszélni. Ezek a vegyületek, illetve hatóanyagok, amelyek idetartoznak, a legjelentősebb humán egészségkárosító hatású anyagok közé tartoznak, ezek az úgynevezett endokrin diszruptorok, tehát a hormonháztartást negatívan befolyásoló anyagok.

Azt biztosan tudják, hogy nyilván a vegyipar ugrásszerű fejlődésével és a kemizáció gyorsulásával nagyon sok innováció indult el már az elmúlt század végén is, de ezzel a kemizációval összefüggésben nagyon-nagyon sok környezet- és egészségkárosító hatásról hallunk évtizedek óta.

Sokszor lehet hallani, hogy a szaporodásbiológiai rendszerre vonatkozóan negatív hatásokat, spermaminőség-romlást idézhetnek elő ezek a kémiai anyagok, vagy ezek alkalmazásával összefüggésben felmerülhetnek ilyen hatások. Vagy például a fiatal kislányoknál a nemi érés korábbi megjelenése, a korai pubertás. Vannak olyan krónikus, nem fertőző betegségek, amelyek kialakulásában szintén ezeknek a vegyi anyagoknak a hatása valószínűsíthető. Akár a II. típusú cukorbetegség lehet ilyen, különböző pajzsmirigyműködés-beli, pajzsmirigyfunkciós problémák.

Éppen ezért szeretném felhívni a figyelmüket arra, hogy 1996-ban volt egy nagyon érdekes tudományos workshop, amikor első alkalommal Weybridge-ben foglalkoztak ezekkel az endokrin diszruptor hatású anyagokkal. A humán, emberi egészségre gyakorolt hatásokat és a vadon élő állatok egészségére gyakorolt hatásokat is nézték. Tehát gyakorlatilag ez a kérdés nagyon régóta napirenden van, rendkívül aktuális, és majd néhány szempontot mondanék, hogy miért, idén is és a tavalyi évben is miért volt napirenden, és ugyanúgy a vegyi anyagokkal kapcsolatos egészséghatások értékelésében miért kell ezekre nagyon figyelniük.

Ezen a Weybridge-i konferencián, illetve a Weybridge-i jelentésben már megállapításra került, hogy nagyon fontos az, hogy a jövőbeli kutatásoknak ki kell terjedni ezekre az endokrin diszruptorokra, tehát a hormonháztartást károsan befolyásoló anyagok hatásmechanizmusának kutatására, illetve forrásokat kell allokálni arra, hogy ezek a hatásmechanizmusok feltárásra kerülhessenek.

Először azt gondolták, hogy ezek a hormonháztartást gátló anyagok csak a reprodukív egészséget károsítják alapvetően, de aztán állatkísérletekből egyre több adat állt rendelkezésre, és egyre inkább úgy látszódott, hogy más endokrin szervek működését is károsítják. Amellett, hogy ezek közvetlen sejtelhalást okoznak, nagyon érdekes mechanizmusuk van: a hormonreceptorokhoz kötődnek, és azok működését gátolva, megváltoztatva a hormonok termelődését, vérbeli szintjüket, befolyásolhatják a hormonok felvételét, a hormonok eljutását a célszervekhez. Ez a hatás így, összefoglalóan az endokrin diszrupció.

Ezek a hormonháztartást gátló anyagok a szervek, a szövetek fejlődését, illetve működését károsan befolyásolják, és az életciklus során a különböző betegségekkel szembeni fogékonyságot, érzékenységet is alterálják. Főleg - ezt már tudjuk a kísérleti eredményekből, hogy minél korábbi időszakban találkozunk az egyed ezekkel a hatásokkal - a magzati életkorban, az intrauterin életben sokkal komolyabb károsító hatásokra számíthatunk.

Azt is tudjuk, hogy ezeknek az endokrin diszruptoroknak a hatása nagyon hosszú ideig áll fenn, akár éveken, évtizedeken, több generáción keresztül is várhatóan számolhatunk ezek hatásaival, tehát ez egy nagyon komoly, hosszú távú egészségkárosító hatás, ami hozzájuk kapcsolódik.

Az endokrin diszruptorok elérhetősége szempontjából elsősorban környezeti eredetű expozícióról van szó. Nagyon-nagyon sokféle anyag tartozik ide, ebbe a csoportba, amelyek ilyen hatással bírnak. Vannak köztük olyan anyagok, amelyeket korlátoztak, illetve nincsenek forgalomban, de számos olyan anyag van, amiről mostanában feltételeződik vagy derül ki, hogy ilyen endokrin diszruptor hatással rendelkezhetnek.

Néhányat szeretnék mondani a régiek közül, talán amiket önök is jobban ismernek. Volt az elmúlt évtizedekben ezekkel kapcsolatosan nagyon sok médiaérdeklődés. Például a DDT volt ilyen anyag, ami endokrin diszruptor hatású, a különböző szerves policiklusos szennyező anyagok, a PCB-k ilyen endokrin diszruptor tulajdonságokkal rendelkeznek. A dioxinok, amelyeknek néhány évtizeddel ezelőtt az élelmiszerekben való előfordulása jelentett komoly, uniós szintű élelmiszer-biztonsági problémát.

Különböző ösztrogén hatással bíró anyagok vannak, ilyenek például a biszfenol A, ami szintén néhány évvel ezelőtt elég jelentősen szerepelt az uniós média napirendjén is. A ftalátok ilyenek, de vannak fitoösztrogének is, amelyek azért más hatásúak, különböző szójaalapú termékekben fordulhatnak elő.

Az endokrin diszruptorokkal kapcsolatosan az Európai Unió régóta próbál egy keretszabályozást létrehozni, vagy legalábbis valamiféle jogi keretrendszert adni az ilyen hatású anyagok szabályozásához. Tudjuk azt, hogy van egy REACH-rendelet, amelyet bizonyára valamennyien ismernek, van a víz keretirányelvhez kapcsolódóan az úgynevezett priority substances, tehát elsőbbségi anyagok listája, és ezeknek a minőségére vonatkozó szabályrendszer kialakítása, ami már elindult. Ugyanígy létezik a peszticidszabályozás, ami egy keretet ad, hiszen számos peszticiddel kapcsolatban merült fel az, hogy ezek endokrin diszruptor hatásúak lehetnek, és van az INSPIRE nevezetű irányelv, amely azt írja elő az uniós tagállamoknak, hogy adatokat kell nyújtaniuk az endokrin diszruptor és egyéb expozíciók egészségügyi hatásainak a megfigyeléséhez.

Tehát nagyon sok szabályozás történt, illetve folyamat elindult már, ugyanakkor azt tudjuk, hogy nincsen jelenleg széles körben elfogadott rendszer ezeknek az endokrin diszruptor hatású vegyi anyagok expozíciójának és a káros egészségkimenetek közötti összefüggésekkel kapcsolatos bizonyítékok súlyának a mérlegelésére vagy értékelésére, és egy megfelelő metodika, egy átlátható, transzparens, egységes metodika, módszertan ezeknek a kimutatására.

Nagyon fontos lenne az, hogy ezekről az anyagokról, amik endokrin diszruptor hatással rendelkeznek, készüljön egy lista. Ezt biztosan tudják, az Európai Vegyianyag-ügynökség létrehozott egy SVHC-listát azokról az anyagokról, amelyek különös aggodalomra adnak okot, és ennek a bővítése 2020-ig tart. Fontos az, hogy minél több olyan anyag kerülhessen a listára, amelyet vizsgálnak, és amelyeknek az endokrin diszruptor hatásai is megfelelően vizsgálatra kerülnek és kizárásra kerülnek. Az új analitikai technikák az egységes metodika megalapozásához nagyon fontosak lennének. Nyilván fontos lenne uniós szinten olyan programok megléte is, amelyek segítenek az egyes tagállamokban elérhető kísérleti adatok, illetve tudományos eredmények megosztásában.

Éppen ezért mindezekre tekintettel Magyarország több alkalommal az endokrin diszruptorok tekintetében kifejezte már álláspontját, részben az Európai Uniónak az egészségügyi és élelmiszerbiztonsági biztosa, Vytenis Andriukaitis úr több alkalommal kereste meg a magyar kormányt, különböző kérdésekben kérte az álláspontját a kormánynak, és ezek közül több alkalommal az endokrin diszruptorok kérdésköre is felmerült. Valószínűleg ismert önök számára az, hogy a Svéd Királyság még 2014-ben az Európai Bíróságnál, az Európai Bizottság ellen keresetet nyújtott be, amelyben azt kifogásolta, hogy a biocidokra vonatkozó uniós rendelettel kapcsolatosan az endokrin diszruptor tulajdonságokkal rendelkező vagy gyaníthatóan azzal rendelkező biocidok tudományos érték- és kritériumrendszerét a Bizottság nem állította fel. Erre volt egy határidő, és ezt a feladatát nem teljesítette, és az Európai Bíróság most, márciusban hozta meg azt az ítéletet, amelyben elmarasztalta a bizottságot e miatt a nem teljesített feladat miatt.

Magyarország az endokrin diszruptorokkal kapcsolatosan - nyilván ez egyértelmű uniós szinten is és nálunk is, hogy mivel ezek nagyon-nagyon komoly egészség- és környezetkárosító anyagok, és kockázatot jelentenek mind az emberi egészség, mind a környezet szempontjából, nagyon fontos, hogy az érintett szakpolitikáknak ezeket az anyagokat figyelembe kell venni, és ezekhez kell igazodni. Ezért nagyon támogatja Magyarország is, hogy európai uniós szinten legyen egy közös uniós definíció ezeknek az anyagoknak a meghatározására. Különböző definíciók

léteznek, de nagyon fontos lenne az, éppen ezeknek az identifikálása céljából, hogy legyen egy uniós szintű közös definíció. Nyilván ez alapja lehet majd a velük kapcsolatos koordinált intézkedési terv, illetve stratégia kialakításának. Azért, hogy ez az uniós szintű definíció minél hamarabb létrejöhessen, az Európai Unió Tanácsa nemrégiben fogadott el egy nyilatkozatot, amelyet Magyarország is támogatott, és ebben felszólította a Bizottságot arra, hogy tegyen eleget a kötelezettségeinek, és minél előbb ez az uniós szintű fogalommeghatározás történjen meg.

Egységesen azt az álláspontot képviseltük korábban is, hogy amikor az endokrin diszruptorokra vonatkozó szabályozást kialakítja az Unió, nagyon fontos, hogy mérlegelni kell az egészségügyi, környezeti és a gazdasági érdekeket is. Nagyon lényeges az, hogy megfelelő azonosítási és vizsgálati módszerek kerüljenek megállapításra, és ez fontos ahhoz, hogy a hatóanyagok esetleges kivonásával járó egészségügyi és környezeti haszon legyen arányban az adott hatóanyag hiánya által kialakult esetleges környezeti, gazdasági vagy egészségügyi kockázatokkal. A módszereknek - korábban is ezt az álláspontot képviseltük - része volt, hogy ezeknek a módszereknek, metodikáknak valamennyi ismert hormonhatású szert, illetve hormondiszruptor tulajdonsággal rendelkező anyagot le kell fedniük, és legyenek költséghatékonyak is.

Szeretném még arról tájékoztatni a bizottságot, hogy az Európai Vegyi anyagügynökségnek van egy tagállami bizottsága, amely adott esetben dönt az endokrin diszruptor hatású anyagokról is mint különös aggodalomra okot adó anyagokról. Ezeknek az anyagoknak a vonatkozásában említettem már, hogy készül egy roadmap, amelyen lévő anyagok listája egyre inkább bővül. Ezek engedélykötelesek lesznek a megfelelő jogalkotási lépések után, illetve biztonságos alternatívákkal való helyettesítésükre kell törekedni. Tehát gyakorlatilag ez egy olyan terület, amelyben az Európai Bíróság ítélete miatt is, illetve a tanácsi határozat miatt is most már a Bizottságra egyre nagyobb fokozódó nyomás hárul, és remélhetőleg azok a kérdések, amelyekről beszéltem, és amelyek hiányoznak uniós szinten, talán belátható időn belül vagy megoldásra kerülnek, vagy legalábbis elindul egy folyamat, amelynek a végén ezekre pontot lehet tenni. *(Varga Gábor megérkezik az ülésre.)*

A glyphosate-tal kapcsolatban szeretnék néhány mondatot még szólni. A főosztályvezető-helyettes úr sok mindent elmondott az egységes magyar álláspontról, amit eddig Magyarország képviselt különböző munkacsoportüléseken. Én még egy szempontot szeretnék ehhez hozzátenni, hogy az egészségügyi kormányzat álláspontja milyen tényezők figyelembevételével került kialakításra.

Az egyik dolog az, hogy biztosan ismerik önök, hogy az Európai Unióban a vegyi anyagok, illetve a keverékek osztályozására, címkézésre és a csomagolására vonatkozik egy uniós rendelet, ez az úgynevezett CLP-rendelet, és annak a kritériumai szerint osztályozódnak ezek a vegyi anyagok. Ez a CLP-rendelet vonatkozik a növényvédő szerekre és azok hatóanyagaina is. Az osztályozási felelősség alapvetően a vegyi anyagoknak és a keverékeknek a forgalomba hozóit terheli, de ennek a CLP-rendeletnek van egy melléklete, a VI. melléklet, ami tartalmaz egy listát, amely meghatározza az egyes anyagok Unióban kötelezően alkalmazandó úgynevezett harmonizált egységes osztályozását. A glyphosate is szerepel ezen a listán, és a jelenleg érvényben lévő harmonizált osztályozás szerint súlyos szemkárosító és vízi környezetet veszélyeztető tulajdonságaira vonatkozóan találunk ezen CLP-rendszerben veszélyességi osztályokat a glyphosate-ra vonatkozóan.

Szeretném jelezni önöknek, hogy a WHO-nak és a FAO-nak a növényvédelmi szakértőkből álló közös ülésén még most, májusban frissen került kiadásra egy állásfoglalás, amely azt tartalmazta, hogy a rágcsálókban elérhető tudományos eredményeket áttekintette ez a közös FAO-WHO-bizottság, és ők kimondták azt az

állásfoglalásukban, hogy a rágeszélőkben azokban a dózisokban, amelyek az emberi expozíció szempontjából jelentősek, az eredmények alapján nem állapítható meg rákkeltő hatás, illetőleg genotoxicitás sincsen az emlős állatokban orális expozíciót követően a jelenlegi tudományos eredmények alapján. És éppen ezért hozták meg ők azt az állásfoglalást, hogy a glyphosate-nak az élelmiszerrel való bevitelét követően rákkeltő karcinogén hatása nincs, illetve nem valószínűsíthető, hogy a glyphosate-hoz ilyen diétán keresztül, élelmiszerrel keresztül bevitellel köthető rákkeltő karcinogén hatás.

Még egy dolgot szeretnék fölvetni...

ELNÖK: Tisztelt Osztályvezető Asszony! Azt szeretnék kérni, hogy akkor egészen röviden, mert jelentős mértékben túlléptük a rendelkezésre álló időt. Köszönöm.

DR. BIRÓ KRISZTINA (Emberi Erőforrások Minisztériuma): Csak egy mondatot szeretnék még mondani. Az Európai Vegyianyag-ügynökséghez Németország mint hatóanyagot értékelő tagállam most, márciusban nyújtott be a glyphosate tekintetében harmonizált osztályozás megváltoztatására vonatkozóan egy javaslatot, és ugyan nem nyilvános még a dosszié tartalma, de az elérhető eredményei alapján, információink szerint a javaslat a jelenlegi harmonizációs osztályhoz képest, amiről én beszéltem, kizárólag csak egy további veszélyességi osztályra való kiegészítésre terjed ki, hogy célszervi károsító, tehát karcinogén hatásról ez sem beszél, de nyilván meg kell várni ennek a végleges lezáródását. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen a kiegészítést dr. Biró Krisztina osztályvezetőnek. Az lenne majd a kérdésünk, hogy a jegyzőkönyv hitelessége érdekében amennyiben lehetséges, akkor az a szöveg álljon már rendelkezésre, máskülönben meglehetősen nehéz lenne rekonstruálni az elhangzottakat, hiszen olyan professzionális szakszavak, kifejezések, összefüggések kerültek ismertetésre, amelyek a jegyzőkönyvet készítő gyorsírók számára igen komoly kihívást jelentenek. Legalább annyira nagy kihívást, mint a vegyianyag-szakértőknek ebben a nagyon bonyolult és összetett rendszerben való eligazodás. Köszönöm szépen.

ELNÖK: A GMO-Kerekasztal képviselőjében prof. dr. Darvas Béla elnök úr következik.

Prof. dr. Darvas Béla előadása

PROF. DR. DARVAS BÉLA, A GMO-Kerekasztal elnöke: *(Előadását projektoron szemlélteti.)*: Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Időközben a Magyar Ökotoxikológiai Társaság XIII. közgyűlésére is sor került, úgyhogy a főbb megállapításait is közvetítem ennek a bizottságnak.

Nem igazán első alkalommal vagyok olyan helyzetben, hogy az úgynevezett hatósági növényvédelem szempontjaitól eltérő véleményem van. 1989-ben - ha meg tetszik nézni ezt a sárga nyilat - felszólaltam, és azt javasoltam az akkori Magyarország vezetőinek, hogy 133 hatóanyag esetében fontolják meg a kivonást, illetve a használatuk szigorítását. 5 évig szinte semmi nem történt, az európai uniós csatlakozásig. Majd a csatlakozás után 126 hatóanyag nem ment át ezen a bizonyos regisztráción. Tehát ez a szerep, amiben éppen vagyok, nem különösképpen új nekem.

Abban az időben egyébként a Növényvédelmi Főosztály vezetője az intézetem igazgatójánál szeretne volna elérni, hogy eltávolítsanak a munkahelyemről. Ennek volt

a következménye, hogy könyvet írtam, a címe Virágot Oikosnak volt. Az a szomorú, hogy nem elsősorban a növényvédelemmel foglalkozó embereket hatotta meg.

Nos, három dologról fogok beszélni, egyről részletesen, kettőt csak érintek. Ezek közül az első kettő az európai növényvédőszer-használat jelenlegi dilemmáival foglalkozik. A glyphosate lesz, amit már idézőjelben kifejték, és mindjárt azt szeretném - megint tetszenek látni egy sárga nyilat -, hogy ami eddig elhangzott, legalábbis a tárca részéről, az jobbra ebből a 13 ismérvet felvonultató kritikából csak egyet érint. Tehát ez a bizonyos IARC-EFSA-vita, hogy rákkeltő vagy nem rákkeltő a glyphosate, vagyis hogyan soroljuk be, bizony, nagyon sok egyéb kritika mellett az egyik, tehát a tizenkettedik.

Zölddel jelöltem azt, ami erre a bizottságra közvetlenül tartozik, tehát ami a környezet- és természetvédelmet érinti, tehát felszíni és talajvíz-szennyezettséget okoz. A mangántartalom csökkentését éri el a növényben, ennek nagyon sok fajta egészségügyi következménye lehet, ha az ehhez kapcsolódó hipotézetes betegségeket nézzük.

A talajban élő mikroorganizmusokra van hatása, vízi élő szervezetekre gyakorolt hatását írták le algákra és kételtűekre; élelmiszer-szennyezést okoz. Ebből a szempontból kiemelhető az állományszáritás - és ez a nem-GMO fajtacsoportokra vonatkozik -, valamint a hatodik a gyapottermékek szennyezésére vonatkozik. Tamponokban - ez GMO-eredetű, tehát módosított gyapotokban - való előfordulását találták.

Ebben a kérdésben a glyphosate igazából ennek a bizottságnak szerintem környezet- és természetvédelmi szakembereket, és legfőképpen egészségügyi szakembereket kellene meghallgatnia. Nem az a kérdés, hogy mélyen gyökerező gyomok ellen a glyphosate jó gyomirtó szer-e - kitűnő -, hanem problémák vannak ennek a környezeti megjelenésével, illetve az egészségügyi hatásaival.

Mik ezek az egészségügyi hatások? Megjelenik a keringési rendszerben - vérben, vizeletben és anyatejben mutatták ki -, tápcsatornai betegségekkel hozták összefüggése. Ez az úgynevezett cöliákia vagy gluténintolerancia. Gátolja a citokróm P-450 enzimeket. Ez nagyon széles körű betegségcsoporttal rokonítható. Hormonmoduláns hatású, ezt az egészségügy képviselője említette. Többek között nem olyan régen olvashattuk, hogy aromatózgatoló hatású. Genotoxikus hatása van, de ezt nagyon későn mutatták ki, mert kiderült, hogy csak az eukarióta szervezetekben okoz ilyen genotoxikus hatást, amikor a mikronukleuszteszt és a comet assay elterjedt. Rákkeltő hatása vitatott. Erre majd kitérek egy picit. Teratogén hatását is leírták.

Itt tetszenek látni azt az összegzést, ahol a szaggatott vonal jelzi, hogy a világon hogyan emelkedett a gyártása. Közel 1,1 millió tonnás éves gyártási kapacitásról van szó, illetve hogy hogyan emelkedett ezzel kapcsolatban a megjelent tanulmányok száma, amely most, jelen pillanatban meghaladja a 9000-et.

Ebből a legelső korszak a Monsanto-szabadalom kora, amely az optimizmussal jellemezhető. Odáig tart az a kocka, amit tetszenek látni, azután a generikus felhasználása. Itt tulajdonképpen a világ szinte minden nagy cége megjelent gyártóként. Aztán alul tetszenek látni, hogy amikor megjelenik a glyphosate-tűrő növények száma, hogyan emelkedik ennek megfelelően a glyphosate felhasználása, illetve hogy a végén hogyan teljesítik ezt a nagy mennyiségű gyártást a kínai gyártók.

Igazán ha ma valaki megnézi a kereskedelmi adatokat, akkor látja, hogy még az Egyesült Államok is kínai hatóanyagot vásárol. Tehát ezek az érdekek veszik körül ezt a hatóanyagot. Nos, Magyarország szempontjából fontos, hogy a környezetanalitika foglalkozik vele, hogy a hazai felszíni és talajvizek mennyire szennyezettek. 2010-ből származik az egyik publikációnk, amely Békés megyéről azt állítja, hogy 12

százalékban a vett mintáknak a mennyiségében közel az ivóvízlimithez mennyiségű glyphosate-ot mutattunk ki, 38 százalékban pedig jól kimutatható mennyiségű volt a talajvizekben is.

Egy évvel később a Duna-vízben próbálkoztunk, ott nem találtunk csak nyomokban glyphosate-ot. Most ehhez képest persze rendkívül más a helyzet az Egyesült Államokban, ahol az átlagos szennyezettség közel százszorosa a magyarországinak. Tehát ahhoz képest nagyon pozitív, a mi megítélhetőségünk, de kiugró esetekben ezerszeres mennyiségek is előfordulnak. Tehát kitétségek is léteznek.

Hol jelenik meg ez a szennyezettség, ami a környezetünkbe kerül? Az egyik legriasztóbb adat a brit péksütemények esete, ahol azt látjuk, hogy a vizsgált sütemények 13-79 százalékában mutatták ki. Hozzátehetem, hogy Észak felé haladva az állományszárítás gyakorlata megnövekedik, ezért a szermaradékérték is.

Igen sok német sörben mutatták ki. Azt lehet mondani - ismert ez az adat -, hogy Németországban az árpa 20 százalékát deszikálják. Argentínában a tamponok 85 százalékában mutattak ki glyphosate-szennyezettséget, és ha összesített adatot nézünk, akkor az európai emberek 44 százalékának vizeletéből kimutatható. Tehát nagyon érdekes az az EFSA-álláspont, amikor ezeket figyelmen kívül hagyja.

A 12. pontra egy pillanatra visszatérnék. Az IARC, amely az ENSZ Egészségügyi Világszervezete, 2A minősítésű rákkeltőként gyanúsítja a glyphosate-ot. A hatásához hozzátartozik az, hogy az egyik formázóanyaga, egy faggyúamin is komoly hatással bír. Az egyik legfontosabb bomlásterméke az AMPA.

Milyen véleményhordozók vannak, amit itt tetszenek látni? A legmeglepőbb talán, hogy 1985-ben az Egyesült Államok EPA nevezetű ügynöksége lehetséges humán rákkeltőnek nyilvánította a glyphosate-ot, majd '91-ben visszavonta ezt a véleményét. Nyilván csak véletlen, hogy éppen ebben az évben járt le a Monsanto szabadalma. 2015-ben született ez a bizonyos IARC-vélemény, amely feltételezett humán karcinogén hatásról és biztos állatkarcinogén hatásról szól, és ezzel egyidejűleg az OEHHA-nak rövidített szervezet - valójában a kaliforniai EPA -, amely a legkritikusabb az EPA társszervezetei közül, ő csatlakozott az IARC véleményéhez. Ez nagyban gyengíti az EPA véleményét. A Monsanto perli jelen pillanatban a kaliforniai EPA-t, és sokan úgy gondolják, hogy ennek a későbbi következménye az lesz, ami még nem fordult elő a történelemben, hogy az IARC-t is perelni fogja.

Hogyan épült fel az EFSA véleménye? Úgy épült fel, hogy a szergyártásban érdekelt cégek létrehozták ezt a bizonyos task force csoportot, amely összegyűjtött olyan jelentéseket, amelyek nem voltak nyilvánosak, és ezt átadta az EFSA által felkért német szakértői bizottságnak, és ezek alapján nem azt állítja, hogy ez a bizonyos rákkeltő hatás nem létezik, hanem a veszély valószínűsége csekély.

Hátravan ennek az ECHA nevű vegyipari ügynökségnek a véleménye, amely sok mindent dönt majd ebben a kérdésben. Az FM köztisztviselői ezek közül az EFSA-val értenek egyet.

Azt gondolom, hogy ezt az ábrát, amit francia kutatók publikáltak, nagyon lényeges, hogy megértsük. Pirossal van írva vagy körberajzolva az, amit szabályozási szempontból nem vettek figyelembe. Azt tetszenek látni, hogy ezek igen alacsony koncentrációk, és olyan hatások fűződnek hozzájuk, mint a hepatorenális betegségek, ezek a vesét és a májat egyidejűleg érintő betegségek, az úgynevezett krónikus hatások; a krónikus azt jelenti, hogy nagyon hosszú ideig fogyasztunk ilyen hatóanyagot, márpedig, ha valami a vizet szennyezi, sört szennyez vagy gabonát, tehát süteményekben, kenyérfélékben fordul elő, bizony a krónikus hatás előáll. Végül ez a bizonyos hormonmoduláns hatás, amelynél a legcsekélyebb mennyiségben is előfordul a dolog.

Azt gondolom, hogy ha Magyarország a glyphosate felhasználásához való hozzájárulásról dönt, akkor azt vállalja, hogy nő a felszíni- és a talajvíz-elszennyeződés, és ezen keresztül romlik az ivóvízbázis minősége, nő a szermaradékos élelmiszerek aránya, érzékeny élő szervezetek tűnhetnek el a környezetünkben, így talajbéli mikroorganizmusok, algák és kételtűek az érintettek. A glyphosate felhasználásához való hozzájárulás egészségügyi területről a lakossággal az alábbi hatásokat vállaltatja fel: nőhet a mangánhiánnyal járó betegségek előfordulása, nőhet a gluténintoleránsok száma, nőhet a rosszindulatú nyirokszervi daganatosok száma, nőhet a hepatorenális betegségben szenvedők száma, és nőhet a hormonmodulációval összefüggő betegségek száma. Ilyen esetben, még ha vitáznak is egymással nagy világszervezetek, Európában az elővigyázatosság elve szokott működni. Tehát amíg nincsen bizonyosság arról, hogy nem léteznek ezek a hatások, addig elővigyázatosak szoktunk lenni.

A GMO-Kerekasztal „R” állásfoglalásának első megoldása, hogy Magyarország ne támogassa a glyphosate felhasználását, a másik, ha mégis erre sor kerül, akkor éljen azzal a lehetőségével, hogy a faggyúamin-tartalmú készítményeket vonja ki a használatból, a glyphosate-tartalmú készítményeket kizárólag növényvédő szakmérnökök kezelhessék, oldják meg ennek a felhasználásellenőrzését. Azt szeretnénk, ha a glyphosate ügyében a környezetért és az egészségügyért felelős tárcák, illetve háttérintézetek együttesen döntenének, illetve azt javasoljuk, hogy az állományszáritás teljes gyakorlatát vizsgálja felül Magyarország.

A másik ilyen probléma, amiről én nem részletesen beszélek, az utánam következő Simon Gergő fog részletesen beszélni, ez a neonikotinoidek kérdése. Ez környezettudományi dolgokat vet fel. Így ez a szisztémikus hatóanyagcsoport megjelenik a guttációs cseppekben, ezeket a növények könnyezik, ha úgy tetszik, a nektárban, csökkenti a poszméhek állományát, csökkenti a mézelő méhek állományát, veszélyezteti a rovarbeporzást, magfogyasztó madarakat veszélyeztet, magfogyasztó kisméhsöket veszélyeztet, és élelmiszerezszennyezést okoz.

Itt tetszenek látni egy ábrán, hogy 2010-ig milyen hatóanyagokat találtak a viaszban. Ez egészen riasztó. Tehát ma már, amikor valaki méhviaszból készült lépet vesz, akkor azzal szermaradékot is szokott venni. Igen nagy probléma, hogy ezek újra felhasznált viaszok, hogy az előző viasz minőségét is őrzik ezek. Az FM köztisztviselői nem értenek egyet az EFSA-val, így kétségbe vonják a világ szakirodalmát. Én mint tudománnyal foglalkozó, azt gondolom, hogy nem támaszkodnak a tudományra a döntéseiket illetően. Nemcsak egyetlen vagy kettő darab Science-cikk létezik, hanem mellette még öt Nature-, és a múlt héten még 217 volt azoknak a tanulmányoknak a száma, amely a neonikotinoidekkel foglalkozott.

Azt gondolom, hogy az OMME, ez a hazai méhészeknek a szervezete, akinek a véleményére támaszkodott, viszont egyetlenegy komoly publikációt nem jelentetett meg a világirodalomban, és azt gondolom, hogy nagyon szerencsétlen, ha ilyen hallomásból szerzett adatokra támaszkodunk. Azt gondolom, hogy a hazai vezetés nincsen tisztában alapvető dolgokkal. Tehát, ha magas akut toxicitású készítményről van szó, akkor a méhek esetében a helyszínen pusztulnak el a méhek, tehát nem lehet azt várni, hogy majd a kaptárnál gyűjtjük őket. Ha tájékozódási képességet ront egy hatóanyag, akkor ugyanúgy nem, mert eltévednek. Ez a helyzet a neonikotinoideknál. Ha lassan kifejeződő hatású egy mérgező, akkor visszamennek a kaptárhoz, és ott pusztulnak el. Így próbálják keresni jelen pillanatban a méhészek a neonikotinoidek hatását. Végül, ha hatástalan vagy nagyon gyenge hatású egy készítmény, akkor az a viaszban is felhalmozódik.

Az utolsó ugyanilyen rövid lesz, amiről valószínűleg itt senki nem beszél, én viszont azt gondolom, hogy ez egy Európai Uniót érintő ügy. Magyarországnak az

egyedi sajátossága a klórfacilon használata. Ez a klórfacilon az, amely a magfogyasztó kismélsők állományritkítását képes elérni, kismélső-ragadozó madarak állományritkítását, a kismélső-ragadozó emlősök veszélyeztetését és élelmiszerszennyezést. A hazai hatóság ebben a tekintetben úgyszintén nem ért egyet az EFSA-val, hiszen az EFSA nem vette ezt pozitív listára. Így néz ki a Magyarországon a Redentinre kiadott szükséghelyzeti engedély. Azt lehet mondani, hogy közel 500 tonna évi forgalmazás van Magyarországon, sőt 2014-ben, amikor gradáció volt, akkor felületkezelésre és légi kezelésre is sor került.

Sokfajta tápláléklánc-elemzés létezik, ahány környezet. Magyarországra körülbelül ez képzelhető el.

Tehát nemcsak a mezei pocok vagy az egér és a patkány az, ami érintett ezen a területen, hanem amelyek még magfogyasztók, és amely állatokat ilyen ragadozók fogyasztani képesek.

Felszólalt a magyarországi Redentin-használat ellen a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, a Greenpeace, és megemlítette, hogy a vegyszer és a légi alkalmazás is tiltott az Európai Unióban. Felszólalt a vadászok közössége, amelynek az elnöke Semjén Zsolt, és nem ért egyet azzal, hogy a vadászható és védett fajokat veszélyeztető módszereket alkalmaz a növényvédelem; vagy felszólalt az LMP is, amely 2014-ben kérte a Redentin engedélyének visszavonását.

Ez a búcsúdiám, így nézett ki 2015-ben egy európai uniós ritka árpatábla; valahol Szentendre környékén fényképeztem. Ezen a táblán jól látszik, hogy elvetették a vetőmagot, azután magára hagyták ezt a táblát. A ritka vetés miatt parlagfüvesedett, és ha belenézett valaki alatta, telis-tele volt pocokkal, hiszen egyrészt megoldott az ilyen területek háborítatlansága. Területalapú támogatásért vetik az ilyen táblákat a gazdák. A másik pedig az érés időszaka, mert valamennyi kevés árpa termett itt, ott meg ettük is. Köszönöm a figyelmet.

ELNÖK: Köszönjük Darvas Béla professzor úr előadását. A Greenpeace Magyarorszag részéről Simon Gergely vegyianyag-szakértő következik.

Simon Gergely előadása

SIMON GERGELY (Greenpeace Magyarország) *(Előadását projektoron szemlélteti.):* Jó napot kívánok. Simon Gergely vagyok, a Greenpeace regionális vegyianyag-szakértője. Próbálok nagyon rövid lenni.

Csak egy fél mondat a Greenpeace-ről. Ha valaki nem tudná, 1972-ben alakított globális nemzetközi szervezet. Fő célunk a környezet védelme, és a békéért is föllépünk, és nagyon lényeges, hogy semmilyen kormányzati, vállalati, pártokhoz köthető forrást nem fogadunk el, a függetlenségünk miatt csak magánszemélyektől fogadunk el pénzt. Nagyon sok, szennyezésekkel, kutatásokkal kapcsolatos témánk van, van egy laboratóriumunk az exeteri Egyetemen, ahol rengeteg kutatást végzünk.

A glyphosate-témára nem térnék ki, amit professzor úr elmondott, nagyon sok tekintetben tükrözi a Greenpeace véleményét. Mi azt látjuk, hogy nagyon sok európai ország - mondjuk Franciaország, Olaszország - azt mondta, hogy ki tudja váltani, hogy tud e nélkül a veszélyes vegyszer nélkül élni, úgyhogy úgy gondolom, hogy Magyarország is meg kell hogy tudja ezt tenni.

Amiről nagyon röviden beszélnek először, azok a hormonrendszert károsító anyagok. Ugyanis előttünk van az úgynevezett, az Egyesült Államokkal kötendő szabadkereskedelmi egyezmény. Mármost remélem, hogy nincs előttünk. Ennek keretében minden, kereskedelmet érintő jogszabályt meg kellene majd vitatni az Egyesült Államokkal, így az egészséges környezetet és fogyasztóvédelmet érintő szigorításokat is, azaz a GMO-k és a vegyi anyagok engedélyezését.

Sok kutatás szerint a vegyianyag-gyártóknak jelentené a TTIP a második legnagyobb hasznot. Viszont az Egyesült Államok már nagyon sokadik nyilatkozatában kifejtette, hogy a hormonkárosító anyagok tervezett európai korlátozása károsítaná, a szabadkereskedelmet hátráltatná, ellentétes a TTIP célkitűzéseivel, ezért az Egyesült Államok folyamatosan blokkolni próbálja, és azt látjuk, hogy az Európai Bizottság részben erre az amerikai nyomásra hatással blokkolja gyakorlatilag ezeket az anyagokat.

Most nem térek rá - mert elhangzott részletesen -, hogy milyen hatásai vannak, tehát rákfajtákhoz is hozzájárulhat. Viszont 2014 óta tilos lenne ilyen hatású endokrin károsító növényvédő szereket engedélyezni, viszont mivel nincs a mai napig kritériumrendszere, ezért nincsenek kivonások, viszont a Növényvédőszer Akcióhálózat nevű nemzetközi szervezet készített egy felmérést, és e szerint az Európai Unióban a mezőgazdaságban rengeteg endokrin károsító növényvédő szer van. A boltokban kapható zöldségek, gyümölcsök rendszeresen tartalmaznak ilyen anyagokat Magyarországon, amit a NÉBIH adatbázisából lekérünk szennyezéseket, adatokat.

Volt egy nagy tanulmány. Ezek miatt az anyagok miatt az egészségügyi károk eléri az évi 157-270 milliárd eurót Európában, ami az európai GDP-nek akár 2 százaléka is lehet.

Amit mi aggodalmasnak tartunk magyar álláspont ügyében. Nem hallottunk hivatalos magyar álláspontot eddig, viszont amit láttunk, az az európai uniós konzultációra a különböző magyar hatóságok által beküldött állásfoglalásokban folyamatosan azt hangsúlyozzák, hogy ők a kockázati elv hívei, amit nagyon szépen meg lehet indokolni, hogy tudományosan mit jelent, és tudományosan mi a gyakorlati jelentősége. Viszont a gyakorlatban azt szokta jelenteni, hogy ne tiltsuk be ezeket az anyagokat, hanem csak, mit tudom én, valamilyen módon korlátozzuk vagy valahogy vonjuk ki. Nem hallottunk hivatalos minisztériumi álláspontot, viszont az eddigi nyilvános anyagokból ilyen félelmeink vannak.

Áttérnék a neonikotinoidokra. A világ vadvilágával foglalkozó nemzetközi szervezet, az IUCN 2014-ben bemutatott egy jelentést, ahol 29 kutató 4 év alatt nem is 200, hanem több mint 800 tanulmányt nézett át, ami minden szempontból a neonikotinoidok hatását vizsgálta. Ők állapították meg, hogy ezek gyakorlatilag a legelterjedtebb rovarölő szereik lettek a világnak.

Ők így fogalmaztak a közleményükben: gyakorlatilag olyan veszélyes a környezetre, mint a DDT, és nagyon komoly szerepük van a méhek és más beporzó rovarok fogyatkozásában, de a hatásuk messze túlmutat a rovarfajokon, teljes táplálékláncokat veszélyeztetnek, és megállapították, hogy a gyűrűsféregék fogyatkozásáért is felelősek, ugyanilyen problémát jelentenek a talajlakókra.

Ezek nem helyettesíthetőek, és a szerepük a talaj termőképességében esszenciális. Miközben egy ilyen súlyos megállapítást tett egy nemzetközi szervezet, ezután volt az a derogáció, amiről Szalkai főosztályvezető-helyettes úr beszélt, hogy Magyarország vészhelyzeti derogációt kért neonikotinoid csávázószerekre olyan termények esetén, amelyek méhek számára attraktívak, kukorica, napraforgó esetén. Illetve eseti engedélyt kértünk arra, hogy itthon csávázzunk ukrán exportra menő magokat.

Átnéztem ezeket, amennyire megtaláltuk az eseti engedélyeket. Mi azt láttuk benne, hogy nem láttunk olyan vészhelyzetet, ami igazából indokolná ezt, hiszen elvileg ez a derogációvédelem arra vonatkozik, hogy ha valamilyen olyan károkozás van, ami ellen nem lehet védekezni; mi ennek nyomát igazából nem láttuk.

Darvas professzor úr is kitért rá, hogy igazából amikor arról beszélnek, hogy a méhhalálzási statisztikákban hogy jelennek meg a neonikotinoidok vagy nem, az igazából teljesen téves hozzáállás. Nagyon mérgezőek a neonikotinoidok a méhekre.

3-5 nanogramm a félhalálos dózisuk, ami csak egy elvi számítás. Azt jelenti, hogy az egyetlen vetőmagon levő hatóanyag igazából 100-200 ezer méh halálos adagja. De nem ez a probléma, hanem az, hogy mivel ezek felszívódó anyagok, megjelennek a pollenben, nektárban, guttációs cseppekben.

Egyébként itthoni vizsgálatok is kimutattak neonikotinoidokat pollenben és virágzatban csávázott növények esetén, hanem az a baj, hogy hosszú távon – mint mondjuk az emberekre a rákkeltő anyagok hatnak – és például ilyen következményei vannak, ahogy egy 2014-es kutatás bemutatta, hogy a téli méhveszteségek sokkal nagyobbak az olyan házi méhek között, melyek neonikotinoidokkal csávázott földekről gyűjtögetnek.

Illetve volt egy skót kutatás 2015-ben, ami bemutatta, hogy amikor ilyen földekre járnak a méhek, ahol neonikotinoidok vannak a pollenben, nektárban, tehát csávázva voltak, akkor nagyon csökken a méhek száma a kolóniában, sokkal kevesebb az egészséges fiasítás, és gyakorlatilag a kaptár tömege kevesebb, mint a fele. Tehát nem azt látjuk, hogy azonnal elpusztulnak a méhek, mint ha lepermeteznék őket, hanem gyengül és hosszú távon pusztul el a kaptár.

Elhangzott, hogy két Science-cikkre lett alapozva. A két Science-cikket egyfelől sosem cáfolták, másfelől nem két Science cikkre van alapozva. Az EFSA-jelentést meg lehet nézni, több száz irodalmi hivatkozásra hivatkozik, amelyek mind egyenként bemutatják, hogy hogyan hatnak hosszú távon ezek az anyagok.

Szóba kerültek a guttációs cseppek. Mi a Greenpeace-szel is egy nemzetközi Greenpeace-kutatás keretében Magyarországon, Pest megyében vizsgáltuk csávázott kukorica guttációs cseppjeit, és azt állapítottuk meg, hogy gyakorlatilag ezekben a kis sarjadási cseppekben olyan mennyiségben volt neonikotinoid rovarölő szer, ami gyakorlatilag olyan koncentráció, mint amit permetezésre engedélyeznek; gyakorlatilag permetlé folyt a növényekből.

Nem nehéz ebből azt a következtetést levonni, hogy a méhek és más beporzók számára heteken át halálos dózisban tartalmazznak rovarölő szereket ezek a cseppek, és köztudott, hogy a rovarok rendszeresen járnak inni guttációs cseppeket.

Egy nagyon érdekes dolog, hogy mindig az hangzik el, hogy a méhmérgezési statisztikákban alig vannak jelen a neonikotinoidok. Való igaz, a neonikotinoidoknak egy nagyon fontos másik problémaköre, hogy tönkreteszik a rovarok immunaktivitását, erősítik más patogének megjelenését. Ezt egy 2013-as kutatás bemutatta a vírusok esetén, egy 2010-es kutatás megmutatta, hogy a nozéma nevű méhbetegség - amiről azt mondják, hogy Magyarországon az egyik fő pusztulási oka a méheknek -, az igazából akkor lesz jelentősen halálos, ha neonikotinoidoknak vannak kitéve a méhek. Illetve érdekes, hogy vannak olyan neonikotinoidok, amelyeket a mai napig használunk, és nem számítanak méhveszélyesnek, viszont például a gombaölők jelenlétében akár ezerszer toxikusabbá válnak. Nagyon érdekes tudni, hogy most már gyakorlatilag egy angol kutatás szerint a méhek több neonikotinoiddal találkoznak vadvirágokon keresztül, mivel olyan mobilisak a talajban, és sok helyen sokáig maradnak meg ezek a szerek. Tehát, ha most betiltottuk napraforgó, repce és kukorica esetén, ettől még a más használatból adódóan megjelenhet a környezetben, és károsítja a méheket.

Egy nagyon fontos tanulmány azt mutatta be - ami igazából tavaly ősszel jelent meg -, hogy az olyan méhek körében, akik neonikotinoiddal csávázott kukoricáról gyűjtögetnek, sokkal több lett ősszel az atka a kaptárban. Bárki megkérdez egy méhészt, akkor el lehet mondani, hogy az egyik legnagyobb probléma a méhpusztulásban

igazából az atka okozta kártétel. Magyarán nagyon sok nozémás vírusos, sőt atkás probléma mögött jó eséllyel a neonikotinoidok használata áll. Tehát magyarul a rövid távú méhstatisztikákkal, méhhalálozással nem lehet leírni azt, hogy mi a hatásuk, nem is erről szólnak a szakcikkek.

A NÉBIH-től korábban cikkekben is jelent meg, a minisztériumtól hallottuk, hogy jelentősen nőtt a rovarirtó szer használata a neonikotinoidok miatt, illetve a talajfertőtlenítő, a klórpirifosz használata, erre viszont egyelőre, ami az Index-cikkben is megjelent, csak aggregált adatokat kaptunk, illetve a Növényvédelmi Bizottságban is aggregált adatokat kaptunk. Viszont kértem más országokból adatokat, és máshol nem kaptunk információt ilyen emelkedésről. Nagy-Britanniában néztük az összes mindenféle talajfertőtlenítő és állománykezelő rovarirtószer-használatot, ott 2014-ben csökkenést vettek észre repcén, de minden növény esetén. Más országokból, ugye, meg lehet kapni ezeket az adatokat. Franciaországban is azt láttuk, hogy igazából 2014-ben csökkent a rovarirtószer-használat, és más használat is csak kicsit nőtt, nem olyan jelentősen, hogy háromszorosan.

A klórpirifosz használatánál az a kérdés merült fel bennünk, lekértük, mondtam, Nagy-Britanniában a hatóanyag alapján le lehet kérni a használatot, ott 2014-ben kifejezetten csökkent a használat, viszont pont azért, mert ők tartottak attól, hogy ez nőni fog, bár ők repcére most derogációt kértek, ott is csökkent a klórpirifosz használata. Egyébként Magyarországon úgy gondoljuk, hogy szintén régóta javasoljuk, hogy ki kéne vonni ezt a szert. Ez a szer nemcsak a méhek idegrendszerét pusztítja már egészen kis mennyiségben, hanem a fejlődő gyerekekét is. Tehát az emberek is ugyanúgy megbetegednek tőle, akár abban a mennyiségben, amilyen mennyiségben jelen vannak nagyon rendszeresen a zöldegekben-gyümölcsökben. Nem véletlenül mondom, hogy Nagy-Britannia nemrég betiltotta a legtöbb használatát, illetve a zöldek azt kérik, hogy POP-listára kerülve, globális tilalom alá kerüljön, mint a DDT meg egyéb veszélyes vegyszerek. Úgy gondolom, hogy nem tudom, hogy a hatóság hogyhogy nem tudta Magyarországon megelőzni azt, hogy ilyen radikálisan növekedjen a klórpirifosz, mint amit elmondtak, főleg, hogy mondom, ilyen adatokat én kérdeztem más országokból, és nem kaptam erről megerősítést, sőt csökkenést láttunk, ahol elérhető adat volt.

Szintén elhangzott a sajtóban, hogy állítólag a Greenpeace pánikot kelt, amikor azt mondja, hogy a neonikotinoidok kockázatosak lennének. Csak ezzel kapcsolatban érdekesség, hogy nagyon sokat hivatkoztak itt minden oldalról, nem zöld, hanem másik oldalról egy úgynevezett Humboldt Élelmiszerezési és Mezőgazdasági Fórum adataira, ami szerint 78-85 millió eurós kárt szenvedhet a magyar agrárium a neonikotinoid tiltásával, 50 ezer munkahely kerülhet veszélybe az Európai Unióban. Egyelőre 2014-es adatokat néztünk napraforgóra, repcére, kukoricára, mindenhol növekedést állapíthattunk meg. Több tízezer munkahely elvesztéséről sehol Európaszerte nem számoltak be. Pont ezért Nagy-Britanniában a Greenpeace az ipari lobbistákat vádolja most, és gondolkozik azon, hogy jogilag nem lehetne-e pánikkeltéssel, rémhírterjesztéssel vádolni, hiszen ők azt mondták, hogy itt teljesen össze fog omlani az európai gazdaság, ha kivonják a neonikotinoidokat, és ennek azért egyelőre nincs nyoma, hogy teljes kiesés lenne. 2015-ből hallottunk arról, hogy a kukoricából alacsonyabb termés volt Magyarországon, de azt mindenki a hihetetlen hóhullámokkal magyarázta.

Még egy érdekesség, az utolsó slide-omnál vagyok.

ELNÖK: Arra szeretném kérni, hogy nagyon gyorsan foglaljuk össze.

SIMON GERGELY, a Greenpeace Magyarország regionális vegyianyag-szakértője: Még egy érdekesség, hogy a Magyar Tudományos Akadémia honlapján szintén, úgymond, megjelent egy pánikkeltő hír, ahol is megállapították, hogy több esettanulmány mutatja, hogy a neonikotinoidok negatívan érinthetik a hasznos szervezeteket, negatívabban, mint a kártevőket, ami miatt a vegyszeres kezelések nettó termés-csökkenést is okozhatnak, és a neonikotinoidok jelenlegi megelőző módszerként történő használata nem egyeztethető össze az integrált növényvédelem alapelveivel. Ez szerepelt az Akadémia honlapján pár nappal ezelőtt.

Utolsó slide, mit javasolnánk megelőző intézkedésnek. Ellenálló fajtákat, kötelező vetésforgót, természetes ellenségeket, változatos növénykultúrákat monokultúrák helyett, soros társításokat, talajjavító technológiákat és kártevő-monitorozásokat. Nagyon sok országban ezzel jelentősen lehetne csökkenteni a vegyszerhasználatot. Nagyon szépen köszönöm a figyelmet.

ELNÖK: Köszönjük Simon úr tájékoztatóját. Végezetül a felkért hozzászólók közül Kökény Attila biogazda következik.

Kökény Attila tájékoztatója

KÖKÉNY ATTILA biogazda: Jó napot kívánok! Öt percben megpróbálom összefoglalni azt, amit mondanék erről az egész történetről. A növényvédő szerek, gyomirtók hatását, mechanizmusát, satöbbit, elég jól összefoglalta mindenki. Amiről viszont ritkán szól a történet, az ok, ami miatt ezeket használni kell, másrészt pedig, hogy ha ezek nincsenek, akkor mi legyen helyettük.

Ha én is most Dalmandról egy Gyenei Ferencnek azt mondom, hogy dobd el a glyphosate-ot, és mostantól nincs gyomirtás vele, hát akkor hasba szúrja magát vagy engem, tehát gyakorlatilag nincsenek olyan kézenfekvő alternatívák jelenleg, amire azt tudnánk mondani, hogy jó, ha ezek nincsenek, akkor mit csináljunk helyettük.

Valószínűleg engem ezért kért fel a Sallai úr, hogy jöjjek el, mert amit én csinállok, ez gyakorlatilag az alternatívát mutatja. Tehát biogazda rengeteg van az országban, aki ilyen címkével rendelkezik. Én talán annyiban különbözöm ettől a vonaltól, hogy nekem a tiszta termelés csak egy elvi dolog, a bio a tanúsítás miatt bio, de egyébként nagyon sok gazdaságnak adok tanácsot, hogy hogyan tudnak áttérni csökkentett vegyszerterhelésű termelésre. Ami a csökkentett vegyszerterhelésben benne van, a vegyszeres csávázás kiváltása a biológiai csávázással, ahol benne van az, hogy hogyan változtassuk meg úgy a talajművelést, hogy az életre kelő talaj szolgáltatásai váltják ki úgy a csávázás okozta előnyöket, úgy a növényvédelmet felszín felett, felszín alatt.

Ezek a technológiák, úgy néz ki, hogy elég jól működnek, mert az elmúlt négy-öt év tapasztalatai alapján az átlagot meghaladó, nem egy esetben dupla hozamokat tudunk úgy produkálni, hogy minimális tápanyaggal, minimális növényvédő szerrel. Tehát magának annak az oknak kellene először megváltoznia ahhoz, hogy ezekre az anyagokra ne legyen szükség. Tehát, ha valaki jelenleg az agrároktatásban nem nagyon megtalálható termeléstechológiára áll át, az országban kevesen csinálják még, azt mondom, mindenhol vannak ilyen falu bolondjai, akik csinálják, néhol több ezer hektáros biogazdaság is elkezdte már alkalmazni ezeket a technológiákat, de gyakorlatilag ezeken keresztül okafogyottá válik a különböző növényvédő szerekről való vita.

Ezt azért mondom, hogy különböző növényvédő szerek, mert most éppen a glyphosate van terítéken meg a neonicsek, de gyakorlatilag bármelyik ilyen növényvédő szert fel lehet hozni a listára, mindegyiknek vannak nem célzott szervezetekre való hatásai, amiket senki nem kutat, nem érdeke, de amikor például én

is kimegyek a frissen átvett bérlős földekre, és ott áll a szarkaláb és a virágzó mező, és nincsen rajta egyetlenegy beporzó rovar, akkor úgy elgondolkodik az ember, hogy valami nagyon-nagyon komplett ökológiai károkozás zajlott le az elmúlt években, évtizedekben, aminek az ökológiai helyreállítása nélkül nem tudjuk ezeket a szereket elhagyni.

Én is mint biogazda, amikor átveszek, mondjuk, egy tarackkal fertőzött területet, örömmel fújnám le glyphosate-tal komolyan, mert annyira problematikus a gyomirtók nélküli tevékenység, de betartom a biotanúsítási tevékenységeket, és azt mondom, hogy amennyiben a megfelelő minimális műveléssel, direkt vetés propagálásával, a különböző talajéletet serkentő technológiákkal, szerekekkel vissza tudják állítani azt az ökológiai egyensúlyt a környezetben, ahol már nincs szükség a pockok lemergezésére, mert a környező terület megoldja ezt a problémát, ahol már nincsen szükség arra, hogy mondjuk, egy kukoricabarkó ellen védekezzünk, mert most is kaptam olyan riportokat például együttműködő partnerektől, hogy az ő táblája, ahol kukorica volt, érintetlen volt a barkótól, gyönyörűen fejlett növények, míg a szomszéd táblát újra kellett vetni, mert nullára rágták a barkók.

Ezek olyan különbségek, melyek az általunk alkalmazott technológiából adódnak. Én most bióban dolgozom, de számtalan együttműködő partnerem hagyományos, konvencionális mezőgazdaságban dolgozik, tehát használ vegyszereket, növényvédő szereket, gyomirtókat stb.-t, de már olyan alacsony mennyiségben, hogy gyakorlatilag ráütheti magára is a biocímkrét, illetve a tápanyag-gazdálkodásban is nem több mázsa vagy akár egy tonnányi tápanyag kiszórásáról van szó, hanem mondjuk 40 kiló nitrogénről.

És ezekkel bőven átlag feletti hozamokat hoznak. Akár a tavalyi évben is az országos átlag majdnem dupláját hozták például szójaból nulla tápanyaggal, jóformán nulla növényvédelemmel, és ezek sima konvencionális gazdálkodók, csak megváltoztatták azt a paradigmát, ahogy eddig néztünk a talajra.

Minimálműveléssel dolgoznak, forgatás nélkül, direkt vetéssel, rengeteg takarónövény-használattal, különböző beporzókat, hiperparazitákat vonzó virágzó sávokat használnak. Tehát egy olyan tevékenységet kezdenek el, amivel valóban egy ökológiai egyensúlyt állítanak be a területen.

Ez az ökológiai egyensúly lehet egy 5 hektáros gazdaságban, meg egy 10 000 hektárosban is. Ahol ezeket a technológiákat tanultam, az USA-ban, 4-5 000 hektár az alapterület egy gazdaságban. Ott ezeket gond nélkül tudják alkalmazni mindenféle limitáció nélkül, minimális gépészettel, minimális emberállománnyal. Tehát azt mondom, hogy ha tényleg szeretnénk, hogy ezekben valamilyen előrelépés legyen, először a parasztnak kell alternatívát nyújtani, ne megvegye azonnal a tankban az akármilyen szert, amit odavisz neki az ügynök, mert nincs alternatívája, nem tudja, hogy mit csináljon helyette.

Valahogy az oktatáson keresztül kellene ezt elindítani. Most ahogy láttam, Nyíregyházán voltam, és ott mintha már a növényorvos-képzésben elemek fölbukkannának ezekből a rendszerekből, amelyekkel valóban el lehet oda jutni, hogy már nem szükségesek ezek az egyébként valóban destruktív anyagok. Mert tényleg eltűnnek nemcsak a méhek, de a méheken kívül az összes olyan rovar, ami a virágokra jár, például.

Csönd van, szó szerint csönd van a határban. Nincsen sehol semmiféle röpködő élőlény, ami viszont úgy 10-20 évvel ezelőtt még nem volt jellemző. Azt mondom, hogy igen, ezek fontos problémák, de ezekkel mindennap lehet vitázni pró és kontra, de amíg a paraszt agyát nem lehet átállítani arra, hogy van egy másik paradigma, amely szerint el tud indulni és biztonságosan tud termelni, nincs olyan

mítosz, hogy ha átáll egy tisztább termelésre vagy biotermelésre, máris a fele hozamát elvesztette, és éhen hal a család, erről szó sincsen.

Mondom, átlagon felüli hozamokkal dolgozunk folyamatosan, minden egyes évben, aszályos években meg kiemelkedő hozamokkal. Tehát ezt kellene valahogy megváltoztatni, az agyat. És akkor utána már át lehet arra állni, hogy ezek már problémaként ne merüljenek föl, és lecsökkenjen a környezeti terhelés akármilyen szerrel. Köszönöm, csak ennyit szerettem volna elmondani.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm a gyakorlatias megközelítést, amellyel összességében is képbe lehetett helyezni a mezőgazdasági vegyszerek használatának meglehetősen bonyolult, a humán egészségügyre is komoly veszélyt, hatást jelentő témakörét. Tisztelettel kérdezem képviselőtársaimat, kinek van kérdése, illetve hozzászólási szándéka. *(Jelzésre:)* Heringes Anitáé a szó.

Kérdések, hozzászólások

HERINGES ANITA (MSZP): Nagyon szépen köszönöm az előadásokat, és tényleg sokat tanult és értett meg pluszban az ember.

Egyetlenegy dolog merült fel bennem is - ezen már régóta rágódom -, hogy tán ezért a legkevésbé szerencsés az, hogy a környezetvédelem a Földművelésügyi Minisztériumban van, és hogy nincs külön tárcája a környezetvédelemnek, mert egyszerre agrárfejlesztésért és környezetvédelemért is felelni egy államtitkárnak, nagyobb kihívásokkal teli feladat, hiszen szerintem sok esetben nem biztos, hogy ugyanazok az érdekek, vagy nem biztos, hogy ugyanazok az elsődleges feladatok.

Éppen ezért szerintem még mindig a kormányzatnak el kéne gondolkodni azon, hogy legyen Környezetvédelmi Minisztérium, mert ezek azok az esetek, amikor ez nagyon-nagyon szerencsés lenne, ha végighallgathatnánk a két külön véleményt.

Kérdésem lenne a Földművelésügyi Minisztériumhoz. Értjük, ha önök szerint szabályszerű ezeknek a vegyszereknek a felhasználása, akkor rendben vannak a dolgok, de mi van, akkor, ha nem szabályszerű a felhasználás? Hány esetben történt ilyen? Mennyi büntetést róttak ki a gazdákra, és egyébként milyen hatással voltak?

Mert nekünk az a véleményünk a frakció oldaláról, hogy eleve nem biztos, hogy szerencsés, hogy lehet használni ezeket a növényvédő szereket így, ahogy most van szabályozva, hiszen ha Franciaországban, Belgiumban kimutatták, hogy a neonikotinoidok egyébként méhpusztulást okoztak, akkor az valószínűleg Magyarországon is így van, nem hiszem, hogy a határok befolyásolják, hogy ezek okoznak-e méhpusztulást vagy nem.

Azt tudjuk, hogy a méhek táplálékszerzését ez megzavarja, és eleve egyébként a szaglásukat rombolja, így eleve azon állatkáknak, amiknek egyébként az emberek által fogyasztott élelmiszerek 70 százalékához köze van, hogy egyáltalán létezhessen, és hogy egyáltalán eljuthat hozzánk, azokat, azt gondolom, óvni, védeni kell.

Én paksi származású vagyok, és németkéri méhészek nagyon-nagyon sokáig küzdöttek azzal, hogy a teljes méhállományuk kipusztult azért, mert valaki szabálytalanul használt vegyszereket, és azóta is nagyon-nagyon haragszanak ezért, hogy ez nincsen pontosan szabályozva, és hogy egyáltalán ilyen megtörténhet.

Éppen ezért is kérdezem, hogy milyen büntetések, mennyi és hány esetben fordult elő olyan eset, amikor méhpusztulást okozott egy szabálytalan felhasználás. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. További kérdés, hozzászólási szándék van-e? *(Jelzésre:)* Első körben nincs. Akkor tisztelettel kérem az FM munkatársát, főosztályvezető-helyettes urat, hogy válaszoljon.

Szalkai Gábor válasza

SZALKAI GÁBOR főosztályvezető-helyettes (Földművelésügyi Minisztérium):
Köszönöm szépen. Megpróbálok gyorsan a kérdésre is válaszolni, és reagálni az előbb elhangzottakra.

A mondandómat is azzal kezdtem, hogy Magyarország kormánya 2013-ban fogadta el az élelmiszerlánc-biztonsági stratégiát, és ahogy kezdtem a mondandómat, a stratégia jövőképe a mindenkor egészséges, kiváló minőségű, biztonságos élelmiszer-termékek legyenek elérhetőek a termelés hosszú távú fenntartása mellett.

Ezek előállítására, kereskedelme, felhasználása, fogyasztása során a társadalom - és szeretném ezt kiemelni, tehát a társadalom -, amibe beleértjük a parasztokat is és az összes élelmiszer-fogyasztót, magas fokú tudatosságot és felelősséget tanúsítson, és biogazda kollégámmal - én ugyan nem vagyok biogazda, de azt hiszem, nevezhetem kollégámnak, aki biogazdálkodást folytat, remélem, így van - maximálisan egyetértek abban, hogy a termelőknek, a parasztoknak a tudatosságát, a szaktudását és a felelősségét nagyban növelni kell.

A bevezetőmben is elmondtam, hogy az élelmiszerlánc-biztonság a talajvédelemtől, a talajnál kezdődik, folytatódik a növénynél, növénytermesztésnél és természetesen a növényvédelem sem növényvédőszer-felhasználást jelent. Különösen nem Magyarországon.

Magyarországon 2000 óta törvény szabályozza a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara tevékenységét, a növényvédő szerek felhasználása 3 kategóriában lehetséges. Az első kategóriába sorolt növényvédő szereket kizárólag felsőfokú növényvédelmi, növényorvosi végzettséggel rendelkező szakemberek felügyeletével és növényorvosi vény felírásával lehet és szabad használni.

És itt jön képbe a tudatosság és a felelősség kérdése. Úgy gondolom, hogy a szemléletformálás mindnyájunknak külön és közös felelőssége is, és maximálisan egyetértek minden előttem szólóval abban, hogy a növényvédőszer-felhasználás, a növényvédelemnek ezen részterülete, ahol kémiai anyagokat, hatóanyagokat, vegyszereket használunk ugyan, amikor ezeknek a vegyszerhatóanyagoknak az engedélyezése során eljutunk odáig, hogy növényvédő szernek nevezzünk egy vegyszert, egy agrokemikáliát, eltelik egy nagyon komoly ökotoxikológiai és hatékonyságvizsgálatot, és a növényvédőszer-engedélyező hatóságok növényvédő szereket engedélyeznek.

A magyar hatóság is nagyon szigorú kockázatbecslés és az elővigyázatosság elvének betartása mellett ezeknek a növényvédőszerengedély-okiratoknak a hozzáférhetőségét és naprakészségét biztosítja is a honlapján. Nagyon nehéz összehasonlítani akár európai uniós, akár a világ bármely más területén tapasztalt és elérhető adatokkal a magyar növényvédelmi gyakorlatot, hiszen az '50-es évektől kezdve, amikor elindult az intenzív agrokemizálás, nem véletlenül Magyarországon '68-ban elsőként tiltották be a DDT-felhasználást.

Úgy gondolom, hogy a magyar növényvédelmi hatóság folyamatosan élen járt és jár is az integrált növényvédelmi elvek betartásával, azok népszerűsítésével, és mindenképpen, hiszen a növényvédelem veszélyes üzem, ezeknek a hatóanyagoknak, növényvédő szereknek a felhasználása azt célozza, hogy a növények egészségét megóvja. Természetesen ezt nem teheti úgy, hogy bármely más szervezetet, beporzót vagy a környezetet károsít.

Elhangzott olyan, hogy a két Science-cikkre alapozzuk a véleményünket. Én ezt konkrétan úgy mondtam, hogy a két Science-cikk alapozta meg vagy indította meg a neonikotinoidokkal kapcsolatos problémákat. Természetesen mi is tudjuk, hogy sokkal több ilyen tudományos tanulmány érhető el mind a két oldalon.

A magyar növényvédelmi hatóságnak és a minisztériumnak is az a célja, hogy a minimális növényvédőszer-felhasználás mellett érjenek el a termelők megfelelően magas terméshozamokat, és egészséges élelmiszerekkel, növényekkel, növényi termékekkel és természetesen mézzel is lássák el nemcsak a hazai, hanem az exportpiacainkat is. Neonikotinoidos elsodródásból, ugye, mind a csávázás technológiája Magyarországon, mind a csávázott vetőmagok vetése és a pneumatikus vetőgépekkel történő vetés esetén ezen csávázószerekből adódó leporlást megakadályozó deflektor kötelező használata csávázott vetőmag vetése esetén - külön elnézést kérek a jegyzőkönyvvezetőktől, majd odaadom írásban is ezt a szép körmondatomat. Tehát a kockázatok minimálisra csökkentése csávázott vetőmagok esetén kötelező Magyarországon. Leporlásból ugyan egyetlenegy eset történt Magyarországon, amikor neonikotinoidos vetőmagról történt leporlás miatt méhpusztulás következett be, és itt is a nem megfelelő, nem növényvédőszerengedély-okiratnak megfelelő felhasználás miatt történt ez az eset. Természetesen a nem megfelelően dolgozó termelővel szemben eljárás indult. Pontosan nem emlékszem rá, de több százszázéves bírság került kiszabásra vele szemben, és a hazai növényvédőszerengedélyező hatóság, aki a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, a stratégiának megfelelő laborháttérrel rendelkezve folyamatosan felügyeli a hazai növénytermesztést, mezőgazdaságot, ellenőrzési terv alapján folyamatosan monitorozza, és kockázatbecslés alapján vizsgálja mind a hazai termelésből származó, mind az import növényeket, növényi termékeket és élelmiszereket. Úgy gondolom, hogy a NÉBIH is a magyar élelmiszerbiztonsággal, benne a talajvédelemmel, a növényvédelemmel, Európa és a világ élvonalában van, üdvözlí azt, hogy folyamatosan nő az ökológiai gazdálkodás, az integrált növényvédelem, az integrált gazdálkodás, növénytermesztés aránya Magyarországon, és feltétlenül szükséges az, hogy a minimálisra csökkentett kémiai inputanyagok felhasználásával még egészségesebben, még tudatosabban és még felelősségteljesebben gondoljunk élelmiszereinkre és környezetünkre is. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen a választ és a reakciót. Második körben kérdezem képviselőtársaimat, hogy van-e valakinek kérdése, hozzászólási szándéka. *(Jelzésre:)* Bartos Mónikáé a szó.

BARTOS MÓNIKA (Fidesz): Köszönöm szépen a lehetőséget, elnök úr, és köszönöm szépen az előadóknak a tájékoztatást. Biztos vagyok benne, hogy mindenki, aki ebben a teremben ül, egy biztonságos, élhető, ember és környezet számára egészséges környezetet szeretne magának, a gyermekeinek biztosítani. Ezért is köszönöm az alapos tájékoztatást.

Sok kérdés merült fel bennem, de amit szeretnék feltenni, hogy Szalkai főosztályvezető-helyettes úr is elmondta a tájékoztatójában, hogy a magyar álláspont kialakításánál figyelembe veszik és alapoznak az Európai Élelmiszer-biztonsági Hivatal véleményére, az EU véleményére. Tehát nem független a magyar álláspont a nemzetközi szakértői csoport álláspontjától. Ugyanakkor az előadóink szintén hivatkoztak az EFSA véleményére, de mégis egy teljesen ettől eltérő álláspontot képviselnek.

A kérdésem arra vonatkozik, mert én biztos vagyok benne, hogy Magyarország az EU-val és az EFSA-val szoros kapcsolatot ápol, és a véleményét ez alapján hozza meg, hogy vannak-e ezen a szervezeten kívül olyan szervezetek, amelyek ezeknek a növényvédő szereknek, vegyületeknek a mérését végzik. Tehát, hogy léteznek alternatív szervezetek, akiknek a véleményére önök alapoznak, vagy önök is csak az EFSA véleményét veszik figyelembe? Mert ez a látásmódunkat, vagy hogy milyen

adatok alapján dolgozunk, színesítheti, hogy milyenfajta vélemények, milyen csoportok véleménye ütközik itt a véleményformálásban.

A másik kérdésem pedig Darvas professzor úr felé szólna, miszerint említette, hogy az USA-ban a glyphosate-szennyezettség sokkal magasabb, mint Európában, hogy ebből következtethetünk-e arra, hogy Európában még mindig sokkal jobban és sokkal szigorúbban szabályozott ezen növényvédő szerek, hatóanyagok felhasználása, mint az USA-ban. Tehát biztonságosabb-e ilyen szempontból az európai és így a magyar élelmiszertermelés, mint az USA-ban? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen képviselő asszony kérdéseit, észrevételét. Azt szeretném kérdezni képviselőtársaimtól, miután majd megadom a szót Turi-Kovács Béla képviselőtársamnak, hogy egyetértenek-e azzal, vagy van-e egyáltalán valakinek kifogása, hogy levezető elökként a levezetési feladatok átadása nélkül röviden két percben összefoglaljam az álláspontomat. *(Általános helyeslés.)* Úgy látom, hogy erre lehetőséget fogok kapni. De azt megelőzően Turi-Kovács Béla képviselő úr a szó.

DR. TURI-KOVÁCS BÉLA (Fidesz), a bizottság alelnöke: Egészen röviden, az én álláspontom az, hogy ma nagyjából-egészében annak a keresztmetszetét láttuk, hallottuk, ami valójában történik a magyar mezőgazdaságban általában, tudományos megállapítások, különböző jogszabályok, a jogszabályok végrehajtásának ilyen vagy olyan módozatai, ezeknek a lehetőségei. Hallottunk azonban valamit, éspediglen gyakorló mezőgazdasági szakembertől, amit én alapvetőnek tekintek.

Mindennek fogantja és haszna, meggyőződésem szerint akkor lesz, ha végre elfogadják azt az általunk nem most, hanem már tíz éve mondogatott szükségletet, hogy Magyarországon a mezőgazdasági ismeretek alapvető oktatását illenék ismét bevezetni, alapoktatásban oktatni, és elérni azt, hogy Magyarországon ne ilyen megbeszéléseken szűk körben elhangzott álláspontok, vélemények legyenek azok, amelyek lehet, hogy minket befolyásolnak, de a termelőt aligha.

Következésképpen a meggyőzésnek a legalapvetőbb szempontja, meggyőződésem szerint, az alapvető tudás. Ha ez az alapvető tudás hiányzik, akkor lehet kényszereszközöket használni, a kényszereszközöktől lehet különböző eredményeket várni, meg nagy betűkkel hirdetni az egészséges élelmiszert, de mindezeknek alapvetően nem lesz igazi fogantja. Sajnálatos, hogy ilyen-olyan politikai, egyéb okoknál fogva - ezt ki kell mondanom kiscgazdaként - mindeddig nem sikerült áttörést elérni ezen a területen.

Azt gondolom, hogy nincs olyan fórum, ahol ne mondanánk el - ezért mondom itt is el -, hogy az oktatásnak ezt a fajtáját nem lehet mellőzni, ha azt akarjuk, hogy Magyarországon nemcsak korszerű, hanem olyan mezőgazdaság legyen, amelyet értő emberek végeznek el. Tanfolyamokon ezeket nem lehet néhány százezer forintért úgy megszerezni. Az elég lehet a föld megszerzéséhez, de nem elég a föld olyan megműveléséhez, amelyet szeretnénk és kívánnánk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm alelnök úr hozzászólását. Alapvetően kulturális kérdéstről van itt szó. Az agrártevékenység nemcsak gazdasági tevékenység, hanem kulturális tevékenység. Ezért is hívjuk úgy, hogy agrikultúra. Lehet a földdel foglalkozó emberekre mondani azt, hogy paraszt, értjük, hogy miről van szó. Ez egy felemelő megnevezése a földdel foglalkozóknak, és nem ledegradálása, de én sokkal jobban szeretem azt a megnevezést, ami már az 1800-as években az egyházi anyakönyvekben is ott szerepelt a vidéki parasztpolgárok esetében, ha valaki a családból elhalálozott, hogy földműves.

Mívesember, aki ért a földhöz, tájban élő emberként a táj egészségét veszi figyelembe, az összefüggéseit a teremtés rendje szerint. Tudja azt, hogy megélhetést kell biztosítani a családjá számára, de azt is tudja, hogy magát a környezetet, a természeti erőforrásokat úgy kell használnia, hogy minél kevésbé bolygassa meg azt a természetes rendet, amely a saját és a családjá megélhetését, meg mindazok megélhetését tudja biztosítani, akik városi emberként a vidéki földműves emberek által előállított javakat fogyasztják a megélhetésük érdekében.

Ez a lényeg alapvetően. Ez a szerepe az agrikultúrának, ez a szerepe, ha úgy tetszik, az agrárgazdaságnak is, hogy a meglévő tömeges igények úgy kerüljenek kielégítésre, hogy az biztosítsa magának a földművesnek a megélhetését, és ezzel együtt biztosítsa mindazoknak az egészséges élelemhez való hozzájutását, akik másféle tevékenységet végeznek, és nem saját maguk gondoskodnak a közvetlen étellemezéssel kapcsolatos ellátásukról.

Ha pedig kultúráról beszéltünk, akkor ehhez kapcsolódik az a fajta oktatás és oktatási szemlélet, amelyet alelnök úr is említett, illetve Kökény Attila biogazda is megemlített, mert rendelkezésre állnak ezek a technológiák, ezek tudáson alapulnak, egy kulturális közegben értelmezhetőek.

Valóban összetett rendszerről van szó. Ismerni kell magát azt az ökoszisztémát, azt a táji erőforrásrendszert, annak a működését, amelyben él a földműves. Sokkal bonyolultabb és kevésbé kényelmes hozzáállás ez, mint önmagában a legkézenfekvőbb megoldáshoz nyúlni, ha van persze megfelelő fizetőképes kereslet, fedezett is arra, hogy a növényvédő szerekekkel próbálja meg az alapvető agrárgazdálkodással kapcsolatos tudást valaki helyettesíteni.

Ez egyébként mutatja a magyar agrárium egyik legfontosabb és legkényesebb kérdésének a kicsomózásra váró bogát is, az pedig a kis, közepes családi gazdaságok, illetve a nagy gazdaságok közötti igazságtételt, és hogy milyen irányba akarunk elmozdulni az agrárgazdálkodás területén Magyarországon.

Ha szeretnénk kis, közepes családi gazdaságokat nagyobb számban látni, akkor a versenyképességük a nagy és fizetőképes nagy gazdaságokkal szemben csakis akkor növelhető, ha a tudásukat növeljük, tehát a termeléssel kapcsolatos tudásukat erősítjük. Arra pedig képzés van.

Amire alelnök úr utalt, aranykalászosgazda-képzésekkel kapcsolatosan, nem arra kell szorítkozniuk ezeknek a képzéseknek, hogy a tehenet a disznótól meg tudja különböztetni a földművespályára készülő pályakezdő, ne csak a búzát tudja az árpától, illetve a vetőgépet a kombájntól, hanem ezen túlmenően tényleg az agrárgazdálkodással, agrártevékenységgel kapcsolatos tudás, ismeretek birtokába juthasson, hogy ok- és szakszerűen tudja elérni a célját, fizetőképes keresletnek megfelelő árú és jó minőségű, de a saját megélhetését is biztosító gazdasági agrártevékenységet végezni.

Van egy nagyon fontos eleme a dolognak, amiről itt nem beszéltünk, az az éghajlat-módosulással kapcsolatos kitettség, érzékenység, amely jelentős mértékben érinti az országot. Amiről Kökény Attila beszélt, a talajművelési, talajtakarási technológiákkal kapcsolatosan, az nemcsak a növényvédő szerek szükséges mennyiségének csökkentését tudja elősegíteni, hanem az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásaihoz való sikeres alkalmazkodás feltételeit is meg tudja teremteni, beleértve a talajvíz háztartásának optimális szinten tartását, legalábbis annak a megközelítését még olyan körülmények között is, amikor öntözésre alkalmas vízmennyiség aszályos időszakban nem áll rendelkezésre, de a termelési technológia megváltoztatásával sikeresen lehet alkalmazkodni.

Ezeket együttesen, egy keretrendszerben kell végiggondolni, és valóban az a legoptimálisabb, ha már alapfokú oktatási intézményekben megkezdődik erre a fiatalok érzékenyítése, majd pedig tanítása és oktatása a technológiák alkalmazására.

Az agrár-környezetgazdálkodás fontosságára szeretnék még kitérni. Ez egy Európai Unió által is támogatott finanszírozási lehetőség Magyarország esetében is. Nagyon fontos az, hogy az agrár-környezetgazdálkodás támogatására rendelkezésre álló források úgy kerüljenek mindig felhasználásra, hogy a legnagyobb hozzáadott értéket előállító gazdasági, mezőgazdasági tevékenységek, agrikulturális tevékenységek erősítését szolgálja olyan területeken, ahol a legnagyobb kitétség és veszély mutatkozik az import és nem feltétlenül jó minőségű helyettesítő termékek beérkezésére és behozatalára, hogy finoman fogalmazzak.

Ültetvények esetében talán nagyobb az esélye, veszélye vagy szükségessége is, vagy nagyobb a nyomás a vegyszerekkel való védekezés biztosítására, de azt is látjuk és tudjuk, hogy a vegyszeres védekezés éppen az ültetvényes gazdálkodás, akár a gyümölcsészet, akár a szőlészet területén...

Én laikusként így látom, egy kicsivel talán nagyobb veszélyt jelent a humánegészségügyre a táplálkozáson keresztül. És tegyük hozzá azt, hogy nagyobb hozzáadott értékű tevékenységekről van szó, így nagyobb gazdasági haszonra is szert lehet tenni egyéni gazdálkodói vagy nemzetgazdasági szinten is.

Ezt azért tartom fontosnak kimondani, mert egy-egy ágazat háttérbe kerülése fontos támogatási rendszer módosításánál vagy átalakításánál könnyen nyithatja meg azokat a kiskapukat, akár a déli határ környékén, ahol a határ túloldaláról, akár még illegálisan behozott, az Európai Unió által nem szabályozott területekről van szó - behozott olcsóbb, de hihetetlen határfokkal rendelkező vegyszerek behozatalával és azok alkalmazásával próbálják meg kiegyensúlyozni azt a veszteséget, ami esetleg egy agrár-környezetgazdálkodási rendszer finanszírozási háttérében átalakításra kerül.

Ebből is lehet látni, hogy egy nagyon összetett kérdésről van szó, amire oda kell figyelni mind a növényvédelem területén, mind a humán egészségügy, mind pedig az agrárgazdaság, a környezetvédelem területén tevékenykedőknek.

Ezért távollétében is köszönetet mondhatunk Sallai elnök úrnak, hogy annak idején fölvetette ennek a tematikus napirendre vételi lehetőségét, és köszönöm képviselőtársaimnak, hogy mindenki mellé és mögé állt, és támogatta ennek a megtárgyalását.

Végezetül, ha megengedik, akkor az itt elhangzottakkal kapcsolatos válaszadásra, illetve észrevételre megadom a szót a Földművelésügyi Minisztérium képviselőjében jelen lévő főosztályvezető-helyettes úr számára.

Szalkai Gábor kiegészítő válaszai

SZALKAI GÁBOR főosztályvezető-helyettes (Földművelésügyi Minisztérium):
Köszönöm szépen a lehetőséget. Egyetértek az összefoglalóval is, és köszönöm szépen én is a lehetőséget, hogy az élelmiszerlánc-felügyelet és a Földművelésügyi Minisztérium nevében beszélhetünk itt a fenntartható bizottságban ezekről a fontos témákról, fontos kérdésekről.

Beszéltem már, nem tudok másra visszahivatkozni, mint a 2013-ban elfogadott élelmiszerlánc-biztonsági stratégiára, aminek mentén a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, ugye, növényvédőszer-engedélyező hatóság is Magyarországon, de ezenkívül a stratégiának az oktatási és tudásmenedzsment tematikus alprogramját végrehajtva az elmúlt években az általános iskolás, sőt elég sok esetben már a nagyon fiatal, óvodás generációkat megcélozva gyakorlatilag a talajvédelemtől, tavaly volt a talajok nemzetközi éve, rengeteg rendezvényen szerepelt a minisztérium és a NÉBIH is. Úgy gondolom, hogy sikerült felhívni a figyelmet nemcsak a termelők, földművesek

- ahogy elnök úr mondta - figyelmét a talajaink állapotának a fontosságára, megőrzésére, és a megfelelő okszerű tápanyag-gazdálkodás folytatására, hiszen ez az alapja a biztonságos, egészséges és megfelelően gazdaságosan végrehajtható termelésnek. Ahogy említettem, általános iskolában, középiskolákban és a felsőfokú képzésekben is – ugye, jórészt itt agrár- és állatorvosi képzésről beszélünk, növényvédelmi képzésről beszélünk - a NÉBIH nagyon aktívan részt vesz a tudatosság és a felelősség további megerősítésében és végrehajtásában.

Bartos képviselő asszonynak válaszolnék, hogy, ugye, az Európai Unió növényvédőszer-engedélyező funkciójában a 1107-es rendelet szerint hajtja végre növényvédőszer-hatóanyagoknak, vegyületcsoportoknak az engedélyezését, és itt az EFSA szakvéleménye az, ami hivatalosan elfogadható. Természetesen mind európai uniós bizottsági szinten, mind az EFSA-nál, ahol értékelik a hatóanyagokat, a szakértők figyelembe vesznek egyéb szervezeteknek, egyéb tudományos fórumoknak is az eredményeit, és akár véleményező, akár részt vevő tagállamról van szó, egy-egy hatóanyag esetében az EFSA szakvéleménye az, ami meghatározza majd a bizottsági döntéshozatalt.

Úgy érzem, hogy ha már itt lehetőséget kaptam, egy mondatban csak még egyszer szeretném elmondani, hogy természetesen a növényvédő szereknek vegyszerek a hatóanyagai, a mindennapi életünket körülveszik vegyszerek, de egy vegyszert akkor nevezhetünk növényvédő szernek, amikor átesik a megfelelő vizsgálatokon, és a növényvédőszer-engedélyező hatóság kiadja az engedélyt. Tehát a termelők, a földművesek, az állampolgárok, a növényorvosok növényvédő szerekkel dolgoznak. Természetesen tudjuk, hogy vegyszerekről van szó, viszont olyan vegyszerekről, amik már átestek bizonyos toxikológiai, ökotoxikológiai és környezeti és hatékonysági vizsgálatokon.

Tehát növényvédő szerekről beszélünk, amihez mindenképpen zárszóként szeretném megerősíteni, hogy ugyanúgy, ahogy a mezőgazdasági tevékenységhez, a növényvédő szerek felhasználásához is szaktudásra és felelősségre van szükség. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Bartos Mónika másik kérdésének megválaszolására kérem Darvas professzor urat.

PROF. DR. DARVAS BÉLA, a GMO-Kerekasztal vezetője: Nagyon egyszerű a válasz rá. Az EFSA döntései lényegesen szigorúbbak ma a növényvédő szereket illetően, mint az Egyesült Államok engedélyezési rendszerében. Ennek következménye volt az a bizonyos regisztrációs procedúra, aminek kapcsán 2013-ig 125 hatóanyag nem került fel az úgynevezett pozitív listára. Ez nem Magyarország eredménye. Sőt azokban a vitás kérdésekben, mint amiket most itt ma hallottunk is, Magyarország kifejezetten ellenez egy csomó EFSA-döntést. Tehát, ha az Unió által engedélyezett hatóanyag-választékot nézem, akkor a skandináv országok kezdeményezésére egy lényegesen magasabb szintű élelmiszerbiztonság valósítható meg az európai élelmiszerek területén. Ez az egyik dolog, amit a TTIP kapcsán Európa joggal félthet, merthogy visszakerülhetnek ilyen hatóanyagok a környezetünkbe.

Ha a glyphosate-ra gondolok, hogy miért alacsonyabb szintű a környezetszennyezés a glyphosate-ot illetően az európai országokban - bár kimutatható, tehát széleskörűen elterjedt. Ha az emberek 44 százalékának a vizeletéből kimutatható a glyphosate, akkor az egy széleskörűen elterjedt hatóanyagot jelent, viszont alacsonyabb mennyiségben, mint az Egyesült Államokban. Ennek az egyik legfőbb oka a glyphosate-tűrő növények engedélyének az elmaradása az Európai Unióban. Tehát nálunk nem lehet. Ha visszatérnénk ahhoz, hogy hogyan emelkedett

a hatóanyag kereskedelme a glyphosate-tűrő növények után, akkor igen meredek, tehát duplájára emelkedést látnánk. Ez az Európai Unióban nem következett be. Az Európai Unióban, véleményem szerint, az élelmiszerbiztonságot leginkább az állományszárítás az, amelyik befolyásolja ilyen szempontból, ami alapján megjelenik a felszíni vizekben, a talajvizekből kimutatható, tehát a mi vizsgálataink egy jó része talajvízre vonatkozott Békés megyében, és a talajvizekben fordul elő ez a vízdoldható hatóanyag, illetve annak bomlásterméke. Ez a válaszom.

ELNÖK: Köszönöm szépen a választ, és köszönöm minden meghívott előadónknak az aktív részvételt. Ezzel az első napirendi pontunk lezárásra kerül.

A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény módosításáról szóló T/10530. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)

Áttérünk a második napirendi pont tárgyalására, a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat részletes vitájára mint kijelölt bizottság, a házszabály 44-45. §-a alapján. Tisztelettel köszöntöm Rácz András államtitkár urat és kedves munkatársait.

Megnyitom a részletes vita első szakaszát, amelyben arról kell a vitát lefolytassuk, hogy a törvényjavaslat megfelel-e az Alaptörvényből eredő követelményeknek, a jogalkotás szakmai követelményeinek, továbbá a nemzetközi és európai uniós jogból eredő kötelezettségeknek, és illeszkedik-e a jogrendszer egységébe. Államtitkár urat arra szeretném kérni, hogy röviden ismertesse az előttünk álló törvényjavaslatot.

Dr. Rácz András szóbeli kiegészítése

DR. RÁ CZ ANDRÁS helyettes államtitkár (Földművelésügyi Minisztérium): Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Mindezeknek megfelel, részben uniós kötelezettségeket ültetünk át a mostani módosítással. Alapvetően három téma köré tudom csoportosítani a törvenymódosítás lényegét. Az egyik a hulladékszállításra vonatkozik. Itt a közösségi jog változását követve mi is egy engedélyt teszünk azon szállítókra, akik nem hivatásszerűen végzik a hulladékszállítási tevékenységet. Vállalkozók például ablakot cserélnek valahol, és a munkájuk során keletkezett hulladékot felpakolják a gépkocsijukra, és ezen szállítás, tehát a képződés helyéről a telephelyre, engedély nélkül történhet meg a javaslat szerint.

Aztán a másik téma a melléktermékek témája. Itt egyrészt szigorítjuk a szabályozást. A melléktermékek esetében korábban akinél keletkezett a melléktermék, ő sorolta be az adott frakciót hulladéknak vagy mellékterméknek, és egy tájékoztatás elég volt a hatóság felé.

Ezt a tájékoztatást pontosítjuk azzal, hogy nyilatkoznia kell, a tájékoztatás ugyanis olyan jogintézmény, aminek nincs kötelező erejű joghatása, ezért a tájékoztatás helyett egy nyilatkozatot fogunk kérni vagy elvárni a termelőtől a jövőben, a hatóság pedig egy igazolást fog kiadni a megfelelés tényéről, tehát hogy valóban megfelel-e mellékterméknek az adott frakció, amit ebbe soroltak, és ekként nyilatkozott a termelő.

Ugyanakkor engedünk is, hiszen vannak olyan melléktermékek, ahol párhuzamos hatósági felügyeleti rendszer van. Ilyen például a cukorgyártás melléktermékeként előállt melasz, vagy a pálinka, ahol az Élelmiszerlánc-felügyeleti Hatóság is például ebben az eljárásban van.

Itt a nyilatkozattételi kötelezettség alól - mármint a párhuzamos nyilatkozattételi kötelezettség alól - mentesítenénk a melléktermék előállítóját, tehát csak egy helyre, egy hatósághoz kell nyilatkoznia.

Aztán a módosító indítvány harmadik fontos témája a hulladéklerakási járulék. Jelenleg nagyon sok ipari hulladékot raknak le települési hulladéklerakókban. Ellenben a települési hulladéklerakók nem ezért lettek létrehozva, hanem ezért, hogy közösségi célokat szolgáljanak.

Egyébként nagy részben uniós pénzből is épültek, tehát lakossági igények kiszolgálására hoztuk őket létre, ezek után a lakossági igények után vagy lakossági lerakás után jelenleg - már több éve - hulladéklerakási járulékot kell fizetni. Ha azonban az ipari szereplő hasonló hulladékot visz be ezekbe a lerakókba, amit a lerakók szívesen fogadnak, hiszen van szabad kapacitásuk, akkor az iparból származó hulladék ellenben nem lerakásijarulék-köteles, ezért úgy gondoljuk, hogy ha a lakossági hulladék után fizetni kell, ráadásul ezek a lerakók tényleg közösségi célt szolgálnak, akkor ha az ipar tesz le ebbe hasonló hulladékot, azután is lerakási járulékot kell fizetni.

Emellett a járulékmentes hulladékok körét bővítjük, tehát ha kiterjesztjük az iparra a lerakási járulékot - mármint ami a települési lerakóba kerül -, akkor teszünk egy engedményt is mellé. Például az azbesztpalát a jövőben az ipari szereplők is a módosítás szerint hulladéklerakásijarulék-mentesen helyezhetik el a lerakón.

Ez nagyon fontos, hiszen lakossági kihatása is van az azbesztpala-kérdésnek. Az erőművek nem veszélyes salak, pernye, építési célú felhasználásra szánt lerakási frakcióit is kivesszük a lerakásijarulék-fizetési kötelezettség alól. Tehát egyrészt szigorítunk, másrészt pedig bővítjük a kivételek körét.

Minden más egyéb, ami a módosító javaslatban szerepel, EU-s kötelezettségeknek, illetve kormánydöntések végrehajtásai, apróbb módosítások, ártalmatlanítási műveletek listájának a pontosítása és hasonló kérdések. Úgyhogy összességében úgy ítélem meg, hogy az elnök úr által felvetett minden követelménynek megfelel a javaslat, és ehhez kérem a bizottság támogatását. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük, helyettes államtitkár úr. Kérdezem a bizottság tagjait, hogy kíván-e valaki hozzászólni a részletes vita e szakaszában. *(Jelzésre:)* Képviselő úré a szó.

VARGA GÁBOR (Fidesz): Köszönöm, elnök úr. A többségi véleményt mondanám el ezzel a törvényjavaslattal kapcsolatban. A Fenntartható fejlődés bizottsága megállapította, hogy a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény módosításáról szóló T/10530. számú törvényjavaslat megfelel a házszabály 44. § (1) bekezdés szerinti alkotmányossági, jogi és jogalkotási követelményeknek.

A javaslat kiterjeszti a hulladéklerakási járulék fizetésére kötelezett hulladék körét valamennyi hulladékra, így a települési lerakókra beszállított egyéb hulladékokra is, megakadályozva ezzel azt a jogi kiskaput, hogy az ipari és egyéb hulladékot is ott tegyék le.

Bővül ugyanakkor a nevesített járulékmentes hulladékok köre a következőkkel: lakossági azbeszttet tartalmazó építőanyag, erőművi és hulladékégetésből származó nem veszélyes salak és pernye, az építési célú felhasználás.

Egyszerűsíti az adminisztratív és egyéb vállalkozói terheket. Ha egy gazdálkodó saját járművel saját hulladékot nem üzletszerűen, hanem alkalmilag szállítja, akkor mentesül a hulladékszállítási engedély beszerzésének kötelezettsége alól, továbbá

uniós jogharmonizációs és jogértelmezési és egységesítési célt is szolgál jelen törvényjavaslat. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm Varga Gábor képviselő úr hozzászólását. Van-e valakinek még kérdése, hozzászólási szándéka? *(Senki sem jelentkezik.)* Amennyiben nincs, a részletes vita ezen szakaszát lezárom.

Áttérünk a 2. szakaszra, a benyújtott módosító javaslatok megvitatására, illetve az azokról történő szavazásra. Tisztelettel kérem a tárca képviselőit, helyettes államtitkár urat, hogy jelezze majd a konkrét módosító indítványok esetében, hogy tárca- vagy kormányálláspontot képviselnek-e.

Az 1. pontban Szabó Zsolt képviselő úr a törvényjavaslat 1. §-ának módosítását javasolja. Ezzel kapcsolatosan kérdezem az előterjesztő álláspontját.

DR. RÁCZ ANDRÁS helyettes államtitkár (Földművelésügyi Minisztérium): Tisztelt Bizottság! Csak tárcaálláspontot tudok képviselni.

A kormányülés jelenleg zajlik. A kormányülésen napirendi pont a hulladéktörvény módosításával kapcsolatos kérdés, így ennek részét képezi a Szabó Zsolt képviselő úr által benyújtott módosító indítvány is. Mivel még a kormányülés jelenleg zajlik, ezért a kormány álláspontját én magam sem tudom, illetve más sem tudhatja itt, a teremben.

Tárcaálláspont szerint nem támogatjuk ezt a módosító indítványt, ugyanis a melléktermékes szabályozást, amit mi akként javasoltunk módosítani, hogy szigorodjon, tehát a hatóság számára jobban nyomon követhető legyen és jobban ellenőrzött legyen, hogy miket sorolunk át mellékterméknek, ugyanakkor könnyítünk is a vállalkozóknak, hiszen a párhuzamos felügyeleti rendszert megszüntetjük - ahogy az előbb említettem -, ezt kihúzni javasolja ezzel a módosító indítvánnyal, viszont nem javasol helyette semmit sem. Tehát azt kéri, hogy maradjon a régi szabályozás. Ezzel mi tárcaszinten nem tudunk egyetérteni.

A lerakási járulék kiterjesztése tekintetében - mármint az iparra - ezt el szeretné vagy el kívánja tolni a módosító indítvány 2017. január 1-jére, hogy akkor lépjen hatályba. Mi azt gondoljuk, hogy ez megint csak nem indokolt, hiszen régóta indokolt lenne, ha a lakossági lerakás járulékköteles, régóta indokolt lenne a lakosság számára épített lerakóba, ha ipari szereplő tesz le, rájuk is ugyanezt a kötelezettséget kivetni.

Egyébként pedig ez a mostani módosítás nem érinti semmilyen formában sem a közszolgáltatás alakuló rendjét, tehát a hulladékos közszolgáltatást, ami NFM hatáskörben szerveződik.

Hiszen melléktermékekről, illetve a lerakási járulékról szól, nem pedig a közszolgáltatásról. Tehát ezért sem tudom támogatni, és még egyszer, csak tárcaálláspontként tudom előadni ezt a véleményt. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tehát az 1. pont esetében a tárca álláspontja a nem szavazat. Kérdezem a bizottság tagjait, hogy a módosító indítványt támogatják-e. *(Szavazás.)*

Megállapítom, hogy a bizottság 7 igen szavazattal a módosító indítvány elfogadását támogatja.

A 2. pont következik, ugyancsak Szabó Zsolt képviselő úr a törvényjavaslat 2. §-ának módosítását indítványozza. Kérdezem államtitkár urat.

DR. RÁCZ ANDRÁS helyettes államtitkár (Földművelésügyi Minisztérium): Nem támogatjuk a tárca nevében.

ELNÖK: A tárca nem támogatja. A bizottság támogatja-e? Aki támogatja, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)* Hét igen szavazattal a bizottság támogatja a módosító indítványt.

A 3. pontban Szabó Zsolt képviselő úr a törvényjavaslat 4. §-ának módosítását indítványozza. Tárcaálláspont?

DR. RÁCZ ANDRÁS helyettes államtitkár (Földművelésügyi Minisztérium): Nem támogatjuk.

ELNÖK: A tárca nem támogatja. Képviselőtársaimat kérdezem, hogy ki támogatja a benyújtott módosító indítványt. *(Szavazás.)*

Megállapítom, hogy a bizottság 7 igen szavazattal az indítvány elfogadását támogatta.

Mivel a bizottság támogatott módosító indítványt fogadott el, így ennek megfelelően a részletes vitát lezáró bizottsági módosító javaslat benyújtására lesz szükség.

Kérdezem a bizottságot, hogy elfogadja és benyújtja-e a bizottság módosító javaslatát az itt elfogadott módosító indítványok alapján. *(Szavazás.)* Hét igen szavazattal a bizottsági módosító javaslat benyújtásáról döntött a bizottság.

Megnyitom a részletes vita utolsó szakaszát, amelyben bizottságunk dönt a részletes vita lezárásáról. Amennyiben képviselőtársaim egyetértenek a részletes vita lezárásával, akkor jelezzék kézfeltartással! *(Szavazás.)* Hét egybehangzó igen szavazattal a részletes vita lezárásra került.

A részletes vitáról szóló jelentés elfogadásáról és benyújtásáról kell szavaznunk. Amennyiben a tisztelt bizottság tagjai egyetértenek a jelentés elfogadásáról és benyújtásáról szóló javaslattal, amelyet ismertetett Varga Gábor képviselőtársunk, akkor szíveskedjenek jelezni kézfeltartással! *(Szavazás.)* Hét egybehangzó igen szavazattal elfogadásra került. Köszönöm szépen. Lezárom a napirendi pont tárgyalását. Tisztelettel köszönöm a szakminisztérium képviselőinek jelenlétét, aktív közreműködését.

DR. RÁCZ ANDRÁS helyettes államtitkár (Földművelésügyi Minisztérium): Mi is köszönjük. További jó munkát kívánunk a bizottságnak.

A glyphosate-ra és a glyphosate-tűrő növényekre vonatkozó nemzeti tárgyalási álláspont és intézkedési terv kialakításáról szóló H/10758. számú határozati javaslat (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)

ELNÖK: Tisztelt Képviselőtársaim! Tárgysorozatba vételről szóló indítvánnyal folytatjuk a mai munkát a harmadik napirendi pontban. Sallai Róbert Benedek képviselőtársunk indítványozta a glyphosate-ra és a glyphosate-tűrő növényekre vonatkozó nemzeti tárgyalási álláspont és intézkedési terv kialakításáról szóló határozati javaslat tárgysorozatba vételét. A javaslattevő távollétében kell döntenünk ebben a kérdésben, elnök úr nem érkezett meg az ülés utolsó napirendi pontjainak tárgyalására sem.

Tisztelettel kérdezem, hogy van-e valakinek észrevétele, hozzászólási szándéka. *(Senki sem jelentkezik.)* Jelzem képviselőtársaimnak, miután helyettesítési feladatot is ellátok, így a rendelkezésemre álló két szavazat megosztására kerül sor az én személyes szavazatomat illetően.

Tisztelettel kérdezem, hogy ki az, aki támogatja a tárgysorozatba vételi kérelmet. Aki támogatja, az jelezze kézfeltartással! *(Szavazás.)* Egy igen szavazatot számoltam. Ki az, aki nem támogatja a tárgysorozatba vételi javaslatot? *(Senki sem jelentkezik.)* Ilyen nincs. Ki tartózkodott? *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy 6 tartózkodás mellett a bizottság a tárgysorozatba vételt nem támogatta. Ezzel a napirendi pontot lezárom.

A neonikotinoid rovarölő szerekre kért magyarországi derogációs kérelem visszavonásáról szóló H/10759. számú határozati javaslat (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)

A negyedik napirendi pont a neonikotinoid rovarölő szerekre kért magyarországi derogációs kérelem visszavonásáról szóló határozati javaslat megvitatása, amelyet ugyancsak Sallai Róbert Benedek képviselő úr önálló indítványként terjesztett elő. Hasonlóképpen a korábbi eljáráshoz, megsztott módon fogok szavazni.

Van-e valakinek kérdése, hozzászólása? *(Senki sem jelentkezik.)* Amennyiben nincs, akkor szavazunk. Ki az, aki támogatja a képviselő úr önálló indítványának a tárgysorozatba vételét? *(Szavazás.)* Egy igen szavazat. Ki az, aki nem támogatja? *(Senki sem jelentkezik.)* Ilyen nincs. Ki az, aki tartózkodik? *(Szavazás.)* Hat tartózkodás mellett a bizottság a tárgysorozatba vételt nem támogatta. Ezzel ezt a napirendi pontot is lezárjuk.

Egyebek

Végül pedig az ötödik, Egyebek napirendi pont megtárgyalására kerül sor. Tájékoztatásként mondom, hogy a jelenlegi tudásunk szerint az Országgyűlés által és a Házbizottság által számunkra kötelezően előírt feladatok várhatóan nem lesznek, és ennek megfelelően, hacsak valamilyen rendkívüli indítvány nem kerül benyújtásra, akkor ebben a tavaszi ülészakban már bizottsági ülést nem kell tartanunk.

Az ülés berekesztése

Mindenkinek köszönöm a tavasz folyamán elvégzett munkáját, és ennek megfelelően, a házelnök úr elvárását is figyelembe véve, 11 óra előtt a bizottsági ülésünket bezárjuk. Köszönöm szépen.

(Az ülés befejezésének időpontja: 10 óra 57 perc.)

Bencsik János
a bizottság alelnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Barna Beáta és Horváth Éva Szilvia